

Sammanfattning av departementspromemorian Sjukersättning i stället för förtidspension – Ersättning och ålderspensionsrätt vid långvarig eller varaktig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan Ds 2000:39

Inledning

I departementspromemorian lämnas förslag till reformerade regler för beräkning av ersättning till den som drabbats av medicinskt grundad långvarig (minst ett år) eller varaktig nedsättning av arbetsförmågan. Utgångspunkten för förslagen är de riktlinjer som riksdagen beslutade på grundval av prop. 1997/98:111 Reformerad förtidspension m.m. (bet. 1997/98:SfU11, rskr. 1997/98:237). Propositionen bygger i sin tur på Förtidspensionsutredningens förslag i betänkandet Ohälsöförsäkringen – Trygghet och aktivitet (SOU 1997:166).

Det reformerade förtidspensionssystemet omfattar såväl ett standard-skydd enligt inkomstbortfallsprincipen (inkomstrelaterad sjukersättning) som ett grundskydd för dem som inte har haft några förvärvsinkomster eller endast låga inkomster före det att den medicinskt grundade arbetsförmågan inträffade (sjukersättning i form av garantiersättning).

Personkrets

Sjukersättning skall kunna utges till försäkrade i åldern 30 – 64 år vilkas arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel och där nedsättningen kan anses varaktig eller kan antas bli bestående i minst ett år. Det innebär att såväl en ersättning beviljad tillsvidare som en tidsbegränsad ersättning kommer att finnas även i det reformerade systemet. För yngre försäkrade föreslås ett nytt försäkrings-system i Ds 2000:40 Aktivitetsersättning – Nytt försäkringsstöd för unga med långvarig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan.

Bestämmelserna i socialförsäkringslagen (1999:799), som träder i kraft den 1 januari 2001, får konsekvenser för i vilka situationer en person skall anses försäkrad för sjukersättning. Förslaget innebär att omfattningen av försäkringen anknyter till försäkringsbegreppen som enligt socialförsäkringslagen gäller för arbetsbaserade respektive bosättningsbaserade förmåner. Med hänsyn till den inkomstrelaterade sjukersättningens särskilda karaktär föreslås en längre efterskyddstid (ett år) än vad som gäller exempelvis för sjukpenning.

Inkomstrelaterad sjukersättning

Den inkomstrelaterade sjukersättningen skall beräknas på grundval av en antagandeinkomst. Antagandeinkomsten föreslås bli beräknad som genomsnittet av de tre högsta bruttoårsinkomsterna som tjänats in av den försäkrade under en given period, som närmast föregått det år då försäkringsfallet inträffar (ramtiden). Det högsta belopp en bruttoårsinkomst

kan upptas till vid beräkningen av antagandeinkomst skall dock vara 7,5 förhöjda prisbasbelopp. Inkomstrelaterad sjukersättning föreslås bli beräknad som 64 procent av antagandeinkomsten.

Bruttoårsinkomsterna utgörs av de pensionsgrundande inkomsterna enligt 2 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension med tillägg för debiterade allmänna pensionsavgifter för respektive år samt pensionsgrundande belopp som tillgodoräknats vid förtidspension resp. sjukersättning.

Ramtidens längd och möjligheten att undanta fler än ett inkomstår med låga inkomster är mycket väsentlig för nivån på sjukersättningen. Även antalet inkomster, som direkt skall ligga till grund för beräkning av antagandeinkomsten, har stor betydelse. Ramtiden bestämmer urvalet årsinkomster från vilket de inkomster som skall ligga till grund för beräkningen av antagandeinkomst skall väljas ut. Vid ramtidens utformning har bl.a. hänsyn tagits till. intresset av att de inkomster som ligger till grund för antagandeinkomsten skall vara så aktuella som möjligt, till de typiska sänkningar av inkomsten som följer vid långvarig sjukdom, arbetslöshet, barnledighet, studier, uppbyggnad av näringsverksamhet m.m. samt till den typiska inkomstutvecklingen över livsrytmen.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslås längden på ramtiden bli beroende av den försäkrades ålder det år då försäkringsfallet inträffar. För dem som detta år är 53 år eller äldre är ramtiden fem år. Ramtiden är 6 år när försäkringsfallet inträffar det år den försäkrade är 50, 51 eller 52 år, 7 år när försäkringsfallet inträffar det år den försäkrade är 47, 48 eller 49 år och 8 år när försäkringsfallet inträffat det år då den försäkrade är 46 år eller yngre.

En väsentlig skillnad mellan inkomstrelaterad sjukersättning och dagens förtidspension i form av allmän tilläggs pension (ATP) är att beräkningen av inkomstrelaterad sjukersättning i högre grad kommer att anknyta till det faktiska framtida inkomstbortfallet än vad ATP gör. Vidare kommer inkomstrelaterad sjukersättning till skillnad från ATP att beräknas på grundval av den försäkrades hela förvärvsinkomst upp till ett visst tak och inte enbart på den del av inkomsten som överstiger ett förhöjt prisbasbelopp.

En annan väsentlig skillnad mellan de två systemen är att den inkomstrelaterade sjukersättningens storlek inte blir beroende av hur länge personen varit försäkrad (försäkringstid) och till skillnad mot ATP blir den därmed inte heller 30-dels beräknad.

Garantiersättning

Den inkomstrelaterade sjukersättningen skall kompletteras med ett grundskydd för dem som under tiden före försäkringsfallet haft låga förvärvsinkomster eller saknat sådana inkomster. Garantiersättning skall kunna betalas ut upp till en garanterad nivå till den som är bosatt i Sverige och som är försäkrad för sjukersättning i form av garantiersättning både vid tidpunkten för försäkringsfallet och senare.

Garantinivån för hel sjukersättning föreslås för år räknat motsvara 2,4 prisbasbelopp och vara oberoende av den försäkrades civilstånd. För den som saknar inkomstrelaterad sjukersättning föreslås den årliga garantiersättningen vid hel arbetsförmåga uppgå till ett belopp som

motsvarar garantinivån. För den som har rätt till inkomstrelaterad sjukersättning som understiger garantinivån föreslås den årliga garantiersättningen uppgå till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan den årliga inkomstrelaterade sjukersättningen och garantinivån. Med inkomstrelaterad sjukersättning bör även avses invaliditetsförmån som utbetalas med stöd av utländsk lag och som inte är av utfyllnadskaraktär. För den som har rätt till partiell sjukersättning bör garantiersättningen motsvara den grad av hel sjukersättning som han eller hon har rätt till.

Garantiersättning föreslås bli beroende av den tid personen har varit försäkrad i Sverige för sjukersättning i form av garantiersättning (försäkringstiden). För att garantiersättning skall kunna betalas ut skall den försäkrade ha tillgodoräknats försäkringstid om sammanlagt minst tre år. För rätt till oavkortad garantiersättning krävs att försäkringstiden uppgår till minst 40 år. Är försäkringstiden kortare reduceras garantiersättningen med 1/40 för varje år som saknas. Samma principer som gäller för beräkning av bosättningstid för rätt till folkpension i form av förtidspension föreslås gälla även vid beräkningen av försäkringstid för rätt till garantiersättning.

Omvandling av förtidspension till inkomstrelaterad sjukersättning och garantiersättning

Personer som vid ikraftträdandet av det nya systemet uppbär ersättning i form av förtidspension skall få denna omvandlad till inkomstrelaterad sjukersättning respektive garantiersättning. Omvandlingen föreslås bli en engångsinsats och den skall i princip kunna göras maskinellt med hjälp av de uppgifter som finns i Riksförsäkringsverkets register.

Vid omvandlingen anpassas sjukersättningens bruttobelopp så att den försäkrade i princip får oförändrad nettoersättning. Förtidspension i form av ATP görs om till antagandeinkomst med hjälp av den medelpensionspoäng som använts vid beräkningen av ATP. Antagandeinkomsten erhålls genom att talet ett läggs till medelpensionspoängen och summan därefter multipliceras med det prisbasbelopp som fastställts för år 2003. Den inkomstrelaterade sjukersättningen föreslås utgöra 64 procent av antagandeinkomsten.

För den vars inkomstrelaterade sjukersättning understiger garantinivån skall garantiersättningen beräknas till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan den inkomstrelaterade sjukersättningen och garantinivån (2,4 prisbasbelopp). För den som inte får inkomstrelaterad sjukersättning beräknas garantiersättningen till ett belopp som svarar mot garantinivån.

Ett justeringsbelopp reglerar att ersättningen efter skatt blir i princip oförändrad efter omvandlingen. Beräkningen av justeringsbeloppet utgår från förhållandena under den sista månaden med ersättning enligt nuvarande regler. Det innebär bl.a. att den kommunalskattesats och det civilstånd som gäller vid omvandlingen läggs till grund för beräkningen och "fryses", dvs. senare förändringar i dessa avseenden påverkar inte ersättningens storlek.

Ålderspensionsrätt vid sjukersättning

Den utbetalda inkomstrelaterade sjukersättningen skall utgöra pensionsgrundande inkomst för ålderspension. Den som uppbär hel inkomstrelaterad sjukersättning skall dock tillgodoräknas ålderspensionsrätt på hela antagandeinkomsten efter avdrag för ett belopp som motsvarar allmän pensionsavgift. Vid partiell förmån beräknas ålderspensionsrätten på motsvarande andel av antagandeinkomsten.

För att hela antagandeinkomsten skall ge rätt till ålderspension skall skillnaden mellan den del av antagandeinkomsten som utgör underlag för beräkning av ålderspensionsrätt och den del av utbetald ersättning som ingår i den pensionsgrundande inkomsten utgöra pensionsgrundande belopp.

Garantiersättning skall inte grunda rätt till ålderspension. Vid en sammantagen bedömning har det bedömts att kostnaden för ålderspensionsrätt även på garantiersättningen inte ryms inom de ekonomiska ramarna för ett reformerat förtidspensionssystem.

Ålderspensionsrätt tillgodoräknas den försäkrade fram till dess rätten till sjukersättning upphör, längst till den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Förtidspension som omvandlats till sjukersättning skall ge ålderspensionsrätt på ett sätt som svarar mot vad som gäller för nybeviljade sjukersättningar.

Staten skall betala hela avgiften till ålderspensionssystemet genom en statliga ålderspensionsavgift på 18,5 procent beräknad på underlaget för ålderspensionsrätten i avvaktan på att den skattereform som syftar till en kompensation för uttag av allmän pensionsavgift genomförs fullt ut.

Tidpunkt för uttag av ålderspension

Den som uppbär sjukersättning föreslås, i likhet med vad som gäller för de förvärvsverksamma, ha möjlighet att ta ut ålderspension från och med 61 års ålder utan att förlora rätten till sjukersättningen.

Indexering – anpassning till den ekonomiska utvecklingen över tid

Det lämnas inte några förslag till regler för indexering av beräkningsunderlag eller utgående sjukersättning. Frågan om indexering är av väsentlig betydelse även för andra socialförsäkringsförmåner och bör därför behandlas i ett sammanhang i det fortsatta s.k. ohälsoarbetet inom regeringskansliet. En redogörelse finns för nuvarande indexering i sjukförsäkrings- och ålderspensionssystemen samt resonemang kring för- och nackdelar med olika indexeringsalternativ. Vidare redovisas fem olika alternativ till indexering i det reformerade förtidspensionssystemet och de långsiktiga ekonomiska effekterna av de olika alternativen.

Bostadsstöd till sjukersättning

Det lämnas inga konkreta förslag utan endast vissa riktlinjer för ett framtida bostadsstöd till personer som kommer att vara berättigade till

sjukersättning. Bostadsstödet behandlas i samband med den fortsatta beredningen av BTP-utredningens betänkande Inkomstprövning av bostadstillägg till pensionärer (SOU 1999:52). Enligt riktlinjerna bör en person som erhåller minst tre fjärdedels sjukersättning vara berättigad till ett bostadsstöd av BTP-karaktär.

Sjukersättning i ett internationellt perspektiv

Grunden för rätt till inkomstrelaterad sjukersättning är att den som gör anspråk på ersättning är försäkrad i Sverige för sådan förmån vid tidpunkten för försäkringsfallet. Ersättningens storlek är inte beroende av hur länge vederbörande har varit försäkrad i Sverige. Sverige betalar enligt huvudregeln oducerad ersättning. För den som är försäkrad i Sverige vid tidpunkten för försäkringsfallet, och som dessförinnan varit försäkrad i ett eller flera andra länder, gäller särskilda avräkningsregler beroende på i vilket eller vilka länder den försäkrade tidigare varit försäkrad. Olika regler gäller dels vid tidigare försäkring i länder utanför EU/EES-området, dels inom detta område beroende på vilken typ av försäkringssystem respektive medlemsland har.

Om personen är försäkrad i ett annat land vid tidpunkten för försäkringsfallet, kommer han eller hon enligt huvudregeln inte att ha rätt till någon inkomstrelaterad sjukersättning från Sverige, oavsett om vederbörande tidigare arbetat och varit försäkrad länge här i landet. Undantag gäller dock för personer som tidigare varit försäkrade i vissa EU/EES-länder.

Garantiersättning är på samma sätt som folkpension och garanti-pension till ålderspension beroende dels av försäkringstid dels av bosättning i Sverige. Det innebär bl.a. att när en person flyttar från Sverige upphör rätten till förmånen. Denna regel kan inte upprätthållas inom EU/EES i förhållande till den som omfattas av förordningen (EEG) nr 1408/71, vilket får till följd att garantiersättning i sådana fall kommer att prorata-beräknas och utbetalas vid bosättning inom detta område.

Ikraftträdande

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande över departementspromemorian Sjukersättning i stället för förtidspension – Ersättning och ålderspensionsrätt vid långvarig eller varaktig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan (Ds 2000:39)

Följande remissinstanser har inkommit med yttrande: Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Jönköpings län, Integrationsverket, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen, Handikappombudsmannen, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Riksskatteverket, Arbetsgivarverket, Statens löne- och pensionsverk, Centrala studiestödsnämnden, Arbetarskyddsstyrelsen, Jämställdhetsombudsmannen, Försäkringskassaförbundet, Landsorganisationen i Sverige, Landstingsförbundet, Privat-tjänstemannakartellen, Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska Kommunförbundet, Sveriges Akademikers centralorganisation, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Försäkringsförbund, De Handikappades Riksförbund, Handikappförbundens samarbetsorgan, Neurologiskt Handikappades Riksförbund, Riksförbundet Cystisk Fibros, Riksförbundet för hiv-positiva, Riksförbundet för social och mental hälsa, Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna, Synskadades Riksförbund, Sveriges Pensionärers Riksförbund och Sveriges pensionärsförbund.

Sammanfattning av departementspromemorian Aktivitetsersättning – Nytt försäkringsstöd för unga med långvarig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan Ds 2000:40

Inledning

I departementspromemorian presenteras förslag om hur systemet med ersättning från den allmänna försäkringen till unga personer med långvarig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan skall kunna reformeras. Förslaget syftar till att – i högre grad än nuvarande ordning med sjukpenning, sjukbidrag och förtidspension – tillgodose inte bara behovet av ekonomisk trygghet utan även leda till aktivitet och självständighet och ytterst en ökad grad av självförsörjning i denna grupp. Inom ramen för i stort sett oförändrade försäkringskostnader föreslås därför att den nuvarande ordningen reformeras på ett sätt som ger berörda personer ett bättre utgångsläge när de träder in i vuxenlivet.

Den bärande tanken bakom förslagens utformning är att 16-års-gränsen för förtidspension/sjukbidrag är otidsenlig, samtidigt som den dessutom har en passiviserande effekt på unga personer med funktionshinder eller långvariga sjukdomar.

Det otidsenliga består i att åldersgränsen 16 år tillkom under 1960-talet, då skolgången för de allra flesta upphörde vid den åldern. I dag fortsätter nästan alla ungdomar att studera på åtminstone gymnasienivå. Detta i sig talar för att långvarig försäkringsersättning för uteblivna förvärvsinkomster, beroende på medicinska orsaker, normalt sett skall kunna betalas ut tidigast från 19 års ålder, dvs. när långsiktig försörjning i praktiken kan komma i fråga för ungdomar i allmänhet.

Det passiviserande består i att nuvarande system med förtidspension från 16 års ålder nästan helt saknar inslag som tydligt uppmuntrar till eller förutsätter egna insatser av den ersättningsberättigade för att kunna komma ut på arbetsmarknaden. Det innebär i praktiken att systemet har en uppenbar inlåsnings effekt.

Ny ersättningsform, aktivitetsersättning

Mot den bakgrunden föreslås att en ny form av försäkringsstöd införs vid långvarig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan. Den bör benämnas aktivitetsersättning och kunna betalas ut tidigast fr.o.m. den 1 juli det år en person fyller 19 år. Denna ersättning skall kunna lämnas under längst tre år i taget upp till 30 års ålder. Först därefter kan det bli fråga om sjukersättning enligt regler som föreslås i den parallellt med denna utarbetade departementspromemorian Sjukersättning i stället för förtidspension (Ds 2000:39).

Beroende på arbetsförmågans nedsättning lämnas hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels aktivitetsersättning.

Inkomstrelaterad aktivitetsersättning

Storleken på aktivitetsersättningen beräknas med utgångspunkt i inkomsterna under de tre år som föregår det år då rätten till ersättningen uppkommer. Ersättningen skall utgöra 64 procent av genomsnittet av de två inkomstmässigt sett bästa av dessa tre år. Om det är mer fördelaktigt för den enskilde föreslås dessutom att inkomstunderlaget för det sista av de tre åren får ersättas av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst (SGI) som gäller vid beslutet.

Garantiersättning

Om en försäkrad saknar eller har en låg inkomstrelaterad aktivitetsersättning utges ett utfyllnadsbelopp upp till en åldersrelaterad garantinivå som skall vara densamma för gifta och ogifta. För att en person skall ha rätt till inkomstrelaterad aktivitetsersättning krävs att han eller hon är aktuellt försäkrad för förmånen, dvs. har påbörjat en anställning eller ha påbörjat verksamhet som t.ex. egenföretagare. För rätt till garantiersättning krävs att vissa villkor om försäkringstid är uppfyllda. För att någon sådan ersättning skall kunna utges måste den försäkrade ha tillgodoräknats försäkringstid under minst tre år.

När det nya systemet träder i kraft skall denna garantinivå vara 2,10 prisbasbelopp per år för den som inte fyllt 21 år, 2,15 prisbasbelopp för den som är 21 eller 22 år, 2,20 prisbasbelopp för den som är 23 eller 24 år, 2,25 prisbasbelopp för den som är 25 eller 26 år, 2,30 prisbasbelopp för den som är 27 eller 28 år samt 2,35 prisbasbelopp för den som är 29 år.

Aktiviteter

Till skillnad från det gällande systemet med förtidspension/sjukbidrag, som således har ett förhållandevis restriktivt förhållningssätt till aktivitet, föreslår vi nu en modell med aktivitetsersättning för unga personer som skall stimulera till aktivitet utan att den ekonomiska tryggheten påverkas. Om en försäkrad av försäkringskassan – med hänsyn taget till personens individuella förutsättningar – inte bedöms uppfylla vissa krav på medverkan i aktivitet, kan rätten till ersättning upphöra.

En viktig förutsättning för att stimulera till aktivitet är att den enskilde i största möjliga utsträckning skall få avgöra vilken/vilka slags aktivitet/aktiviteter han eller hon vill ägna sig åt. Det föreslås dock vara en uppgift för försäkringskassan att i samråd med den försäkrade planera och samordna de aktiviteter som kan vara aktuella, så att den enskildes utvecklingsmöjligheter alltid skall kunna tas tillvara. Kassan skall också ha tillsyn över de aktiviteter som en försäkrad deltar i.

Vilande aktivitetsersättning

Om en försäkrad som får aktivitetsersättning önskar pröva att förvärvsarbete skall han eller hon kunna få behålla ersättningen högst tre månader under en 12-månadersperiod. Om personen fortsätter att arbeta därefter

skall aktivitetsersättningen kunna vara vilande under återstående delen av beviljandeperioden, utan att rätten till ersättningen går förlorad. Aktivitetsersättningen skall kunna vara helt eller delvis vilande.

Prop. 2000/01:96
Bilaga 3

Förlängd skolgång

En ung försäkrad som på grund av funktionshinder uppfyller villkoren för aktivitetsersättning skall – utan särskild prövning av arbetsförmågan – ha rätt till sådan ersättning på lägst garantinivå så länge förlängd skolgång bedrivs upp t.o.m. gymnasienivå fram till 30 års ålder.

Konsekvensändringar m.m.

Höjningen av den nedre gränsen för rätt till ett långvarigt försörjningsstöd i form av aktivitetsersättning från 16 år till halvårsskiftet det år en person fyller 19 år innebär att övre åldersgränsen för rätt vårdbidrag höjs i motsvarande mån. En annan konsekvens är att även nedre åldersgränsen för rätt till handikappersättning höjs från nuvarande 16 år till halvårsskiftet det år en ung person fyller 19 år.

Promemorian innehåller också en redovisning av hur ett framtida bostadsstöd bör utformas för personer som kommer att erhålla aktivitetsersättning. Ett detaljerat förslag om hur bostadstillägget till aktivitetsersättning skall konstrueras avses behandlas i den fortsatta beredningen av betänkandet från Utredningen för översyn av systemet för inkomstprövning av bostadstillägget till pensionärer (BTB-utredningen) och resultatet redovisas i en lagrådsremiss om bostadsstöd i slutet av året.

Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande över departementspromemorian Aktivitetsersättning – Nytt försäkringsstöd för unga med långvarig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan (Ds 2000:40)

Följande remissinstanser har inkommit med yttrande: Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Jönköpings län, Integrationsverket, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen, Handikappombudsmannen, Statens institut för särskilt utbildningsstöd, Statens institut för handikappfrågor i skolan, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Riksskatteverket, Arbetsgivarverket, Statens löne- och pensionsverk, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsmarknadsstyrelsen, Arbetarskyddsstyrelsen, Jämställdhetsombudsmannen, Ungdomsstyrelsen, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Försäkringskassaförbundet, Landsorganisationen i Sverige, Landstingsförbundet, Privattjänstemannakartellen, Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska Kommunförbundet, Sveriges Akademiernas centralorganisation, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Försäkringsförbund, De Handikappades Riksförbund, Handikappförbundens samarbetsorgan, Neurologiskt Handikappades Riksförbund, Riksförbundet Cystisk Fibros, Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn, Riksförbundet för hiv-positiva, Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar, Riksförbundet för social och mental hälsa, Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna, Synskadades Riksförbund, Föreningen JAG, Förbundet Unga funktionshindrade, Särskolans yrkesvalslärares intresseförening (SYVI) och Sveriges Pensionärers Riksförbund.

Härledning av höjd försäkringsersättning med anledning av att det särskilda grundavdraget slopas

I det nya förmånssystemet sker en omräkning av bruttoförmånen, som föranleds av att det särskilda grundavdraget (SGA) slopas.

Den nya bruttoersättningen ges av följande formel:

1. $Brutto2 = Brutto1 + (T/(1 - T)) * (SGA - GA1)$ 2. $NYBRUTTO = Brutto2 + (T/(1 - T))*(GA1 - GA2)$

- Brutto1 = Bruttoersättningen nuvarande förtidspensioneringssystem
- SGA = Särskilt grundavdrag vid Brutto1.
- GA1 = Allmänt grundavdrag vid Brutto1
- T=Kommunalskattesatsen uttryckt som andelstal (ett tal mellan 0 och 1)
- Brutto2 = Preliminärt beräknad bruttoersättning, där avskaffandet av SGA har beaktats.
- GA2 = Allmänt grundavdrag, om bruttoersättningen = Brutto2
- NYBRUTTO = Ny bruttoersättning, där den förändring av grundavdraget har beaktats, som beror på den höjda bruttoförmånen.

I ovanstående ekvationssystem förefaller det som om Brutto2 i formel 2 kan ersättas med formel 1 och därigenom reducera ekvationssystemet till en formel. Detta går emellertid inte, då man måste bestämma Brutto2 innan GA2 kan beräknas.

Ovanstående formler kan härledas enligt följande:

Utgångspunkten är att inkomst efter skatt skall vara lika vare sig SGA eller allmänt grundavdrag används.

Vid antagande att bruttoersättningen behöver höjas med X kronor för att nettoersättningen vid allmänt grundavdrag skall vara lika stor som nettoersättningen vid särskilt grundavdrag, kan följande likhet ställas upp.

$$Brutto1 + X - T*(Brutto1 + X - SG1) = Brutto1 - T*(Brutto1 - SGA)$$

Brutto1 bortreduceras i vänster och höger led.

$$X - T*Brutto1 - T*X + T*SG1 = - T*Brutto1 + T*SGA$$

- T*Brutto1 bortreduceras i vänster och höger led.

$$X*(1 - T) = T*(SGA - SG1)$$

$$X = ((T/(1 - T))*(SGA - SG1))$$

Det vill säga: $Brutto2 = Brutto1 + T/(1 - T) * (SGA - GA1)$
--

På detta vis erhålls en preliminär beräkning av den nya bruttoförmånen. Emellertid skiljer sig grundavdraget vid Brutto2 (SGA2) från grundavdraget vid Brutto1 (SGA1), varför ytterligare en omräkning bör göras. På samma sätt som ovan kan för ett tillskott på Y kronor, följande likhet ställas upp:

$$\text{Brutto2} + Y - T * (\text{Brutto2} + Y - \text{GA2}) = \text{Brutto2} - T * (\text{Brutto2} - \text{GA1})$$

$$Y - T * \text{Brutto2} - T * Y + T * \text{GA2} = - T * \text{Brutto2} + T * \text{GA1}$$

$$Y * (1 - T) = T * (\text{GA1} - \text{GA2})$$

$$Y = - (T / (1 - T)) * (\text{GA2} - \text{GA1})$$

Det vill säga: $\text{NYBRUTTO} = \text{Brutto2} - (T / (1 - T)) * (\text{GA2} - \text{GA1})$

Principiellt är NYBRUTTO återigen bara en preliminärt beräknad bruttoersättning, men det slutliga värdet ligger nu så nära det preliminära värdet att ytterligare en omräkning är onödig.

NYBRUTTO avviker från BGE i Ds 2000:39 och propositionen genom att IRE och arbetsskadelivränta inte dras av. Dessa komponenter dras av i prop. för att garantiersättning och justeringsbelopp skall kunna redovisas på särskilt sätt.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 5 kap., 7 kap. 3 a §, 10 kap. 1 §, 11 kap. och 13 kap. skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 5 kap., rubriken närmast före 11 kap. och rubriken närmast före 16 kap. skall utgå,

dels att rubriken till 7 och 16 kap. samt 3 kap. 3, 5, 5 c, 7 och 13 §§, 4 kap. 9 §, 7 kap. 1, 2, 3 b och 4 §§, 16 kap. 1, 2, 4–7, 7 b–9, 12 och 14–18 §§, 17 kap. 1 och 2 §§, 18 kap. 17 §, 20 kap. 3 § och 21 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fem nya paragrafer, 7 kap. 5–8 §§, samt två nya kapitel, 8 och 9 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
3 §²

En försäkrad, som uppbär hel *förtidspension* eller hel särskild efterlevandepension enligt denna lag eller uppburit sådan pension under månaden närmast före den då han börjat uppbära hel ålderspension, har inte rätt till sjukpenning. För tid efter ingången av den månad då den försäkrade fyllt 70 år eller dessförinnan börjat uppbära hel ålderspension enligt denna lag får sjukpenning *utgå* för högst 180 dagar.

En försäkrad, som uppbär hel *sjukersättning*, *aktivitetsersättning* eller hel särskild efterlevandepension enligt denna lag eller uppburit sådan *ersättning* eller pension under månaden närmast före den då han *eller hon har* börjat uppbära hel ålderspension, har inte rätt till sjukpenning. För tid efter ingången av den månad då den försäkrade *har* fyllt 70 år eller dessförinnan *har* börjat uppbära hel ålderspension enligt denna lag får

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

Senaste lydelse av
5 kap. 1 § 2000:775.
5 kap. 3 § 2000:774.
5 kap. 4 § 1998:704.
5 kap. 5 § 1992:1277.
5 kap. 6 § 1999:800.
5 kap. 7 § 1998:704.
5 kap. 9 § 1992:1277.
5 kap. 10 § 1992:1277.

5 kap. 15 § 2000:774.
7 kap. 3 a § 2000:774.
10 kap. 1 § 2000:774.
11 kap. 1 § 1998:677.
13 kap. 1 § 1995:508.
13 kap. 2 § 2000:774.
13 kap. 3 § 2000:774.
13 kap. 4 § 2000:774.

² Senaste lydelse 1988:881.

5 §³

Den allmänna försäkringskassan skall besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos kassan. Av beslutet skall framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Sjukpenningförsäkringen skall omprövas

a) när kassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när *förtidspension* eller särskild efterlevandepension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller *redan utgående* sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

b) när *sjukersättning, aktivitetsersättning* eller särskild efterlevandepension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller sådan *ersättning eller* pension som redan utges ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

c) när delpension enligt särskild lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbets- eller inkomstförhållanden,

d) när tjänstepension beviljas den försäkrade, samt

e) när ett beslut om vilandeförklaring av *förtidspension* enligt 16 kap. 16 eller 17 § upphör.

e) när ett beslut om vilandeförklaring av *sjukersättning eller aktivitetsersättning* enligt 16 kap. 16 eller 17 § upphör.

Ändring som avses i första stycket skall gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som ändrats enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som inträffar i anslutning till att försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b, c eller d är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om försäkringskassan då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade

1. bedriver studier, för vilka hon eller han uppbär studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), bidrag enligt förordningen (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander eller särskilt utbildningsbidrag,

3. är inskriven vid arbetsmarknadsinstitut eller genomgår arbetsmarknadsutbildning som beslutats av en arbetsmarknadsmyndighet,

³ Senaste lydelse 1999:1397.

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 3 skall försäkringskassan, vid sjukdom under utbildningstiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under utbildningstiden.

För en försäkrad som får sådan behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning skall försäkringskassan, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 eller 2 skall dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppstår studiesocial förmån som anges i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första- och tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

Fjärde stycket tillämpas även för försäkrad som avses i tredje stycket 6 när den försäkrade genomgår grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket a skall ej omfatta ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete som avses i 16 kap. 15 §.

5 c §⁴

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har haft *förtidspension* enligt denna lag skall den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder eller vad som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder.

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har haft *sjukersättning eller aktivitetsersättning* enligt denna lag skall den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder eller vad som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder.

⁴ Senaste lydelse 1997:562.

Bestämmelserna i första stycket gäller endast för tid före 65 års ålder och till den del den försäkrade är arbetslös och beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot närmast föregående förvärvsarbete.

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

7 §⁵

Sjukpenning utges vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Vid bedömningen av om sjukdom föreligger skall bortses från arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden. Med sjukdom jämställs ett tillstånd av nedsatt arbetsförmåga, som orsakats av sjukdom för vilken sjukpenning utgetts och som fortfarande kvarstår efter det att sjukdomen upphört.

Saknar den försäkrade arbetsförmåga utges hel sjukpenning. Om arbetsförmågan inte saknas helt men är nedsatt med minst tre fjärdedelar utges tre fjärdedels sjukpenning. Är arbetsförmågan nedsatt i mindre grad men med minst hälften utges halv sjukpenning. I annat fall utges en fjärdedels sjukpenning.

Vid bedömningen av om arbetsförmågan är fullständigt nedsatt skall, om den försäkrade kan antas kunna återgå till sitt vanliga arbete, särskilt beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att utföra sitt vanliga eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder den anställde. Om den försäkrade på grund av sjukdomen behöver avstå från förvärvsarbete under minst en fjärdedel av sin normala arbetstid en viss dag, skall hans arbetsförmåga anses nedsatt i minst motsvarande mån den dagen.

Om den försäkrade inte kan antas kunna återgå till sitt vanliga arbete eller till annat arbete hos arbetsgivaren, skall vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning särskilt beaktas om den försäkrade kan försörja sig genom sådant arbete efter åtgärd som avses i 7 b § eller 22 kap.

Om det efter prövning enligt fjärde stycket bedöms att den försäkrade inte kan återgå till arbete hos arbetsgivaren eller försörja sig själv genom annat förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, skall vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning särskilt beaktas om den försäkrade efter åtgärd som avses i 7 b § eller 22 kap. kan försörja sig själv genom sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden, eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade.

Om det finns särskilda skäl för det får vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning beaktas den försäkrades ålder samt den försäkrades bosättningsförhållanden, utbildning, tidigare verksamhet och andra liknande omständigheter. Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning enligt fjärde och femte styckena skall göras i förhållande till högst ett heltidsarbete.

Vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning för tid under vilken han annars skulle ha uppburit föräldrapenning, skall arbetsförmågan anses nedsatt endast i den utsträckning som den försäkrades förmåga att vårda barnet är nedsatt på grund av sjukdomen.

Om den försäkrade *uppbär för- tidspension* eller särskild efter- *sättning, aktivitetsersättning* eller

⁵ Senaste lydelse 1996:1542.

levandepension enligt denna lag, skall vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning bedömningen av hans arbetsförmåga ske med bortseende från den nedsättning av förmågan eller möjligheten att bereda sig inkomst genom arbete som ligger till grund för *utgående* pension.

särskild efterlevandepension enligt denna lag, skall vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning bedömningen av hans *eller hennes* arbetsförmåga ske med bortseende från den nedsättning av förmågan eller möjligheten att bereda sig inkomst genom arbete som ligger till grund för *den sjukersättning, aktivitetsersättning eller pension som utges*.

13 §⁶

Frågor om förmåner enligt detta kapitel prövas av den allmänna försäkringskassa som enligt 5 kap. socialförsäkringslagen (1999:799) skall avgöra ett ärende avseende den försäkrade. Denna försäkringskassa får dock uppdra åt en annan försäkringskassa att pröva sådana frågor med undantag av frågor som avses i 5 §.

Bestämmelserna i 3, 5 och 8 §§ i fråga om *förtidspension* tillämpas även där den försäkrade skulle ha erhållit sådan *pension, om han hade haft rätt till folkpension enligt bestämmelserna i 5 kap.*

Bestämmelserna i 3, 5 och 7 §§ i fråga om *sjukersättning och aktivitetsersättning* tillämpas även där den försäkrade skulle ha erhållit sådan *ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna om försäkringstid i 9 kap.*

Har en försäkrad, utan att bestämmelserna i 3 kap. 3 § är tillämpliga, efter ingången av den månad då han uppnådde sextiofem års ålder, erhållit sjukpenning under etthundraåttio dagar, får den allmänna försäkringskassan besluta att sjukpenning inte längre skall utgå. Lag (1999:800).

4 kap. 9 §⁷

Villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket anses uppfyllt om föräldern inte har varit försäkrad för viss sjukpenning, men skulle ha varit det om kassan känt till samtliga förhållanden.

När det skall bestämmas om villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket är uppfyllt för en försäkrad som avses i 3 kap. 5 b § skall bortses från tiden för utlandsvistelsen. När det bestäms om villkoret är uppfyllt för en förälder som *uppburit förtidspension* skall sjukpenninggrundande inkomst beräknad

När det skall bestämmas om villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket är uppfyllt för en försäkrad som avses i 3 kap. 5 b § skall bortses från tiden för utlandsvistelsen. När det bestäms om villkoret är uppfyllt för en förälder som *haft sjukersättning eller aktivitetsersättning* skall sjukpenninggrun-

⁶ Senaste lydelse 1999:800.

⁷ Senaste lydelse 1999:800.

enligt 3 kap. 5 c § anses ha gällt hela den tid som föräldern *uppburit förtidspension*.

7 kap. Om förtidspension

Rätt till folkpension i form av förtidspension har försäkrad, som fyllt sexton år, för tid före den månad, då han fyller sextiofem år, om hans arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel och nedsättningen kan anses varaktig.

Kan nedsättningen av arbetsförmågan inte anses varaktig men kan den antas bli bestående avsevärd tid, har den försäkrade rätt till folkpension i form av sjukbidrag. Sådant bidrag skall vara begränsat till viss tid; och skall i övrigt vad som är föreskrivet om förtidspension enligt första stycket gälla beträffande sjukbidrag.

dande inkomst beräknad enligt 3 kap. 5 c § anses ha gällt hela den tid som föräldern *haft sådan ersättning*.

7 kap. Allmänna bestämmelser om sjukersättning och aktivitetsersättning

1 §⁸

En försäkrad vars arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan har enligt bestämmelserna i detta kapitel rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning, om nedsättningen kan antas bestå under minst ett år.

En försäkrad som på grund av funktionshinder ännu inte har avslutat sin skolgång på grundskolenivå eller gymnasial nivå har enligt vad som närmare anges i 8 och 9 §§ rätt till aktivitetsersättning oavsett om arbetsförmågan är nedsatt eller inte.

Sjukersättning kan tidigast utges från och med den månad den försäkrade fyller 30 år och längst till och med månaden före den månad han eller hon fyller 65 år.

Kan arbetsförmågan anses varaktigt nedsatt skall sjukersättning utges tills vidare. Kan arbetsförmågan antas nedsatt under en begränsad tid skall sjukersättning utges för viss tid (tidsbegränsad sjukersättning). Vad som i övrigt sägs om sjukersättning gäller även tidsbegränsad sjukersättning.

Aktivitetsersättning kan tidigast utges från och med juli månad det år den försäkrade fyller 19 år och längst till och med månaden före den månad han eller hon fyller 30 år.

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

⁸ Senaste lydelse 1992:1702.

2 §⁹

Försäkrad, vars arbetsförmåga är helt eller i det närmaste helt nedsatt, erhåller hel *förtidspension*.

Försäkrad, vars arbetsförmåga inte är nedsatt i sådan grad men med minst tre fjärdedelar, erhåller tre fjärdedels *förtidspension*.

Är den försäkrades arbetsförmåga nedsatt i mindre grad men med minst hälften, utges halv *förtidspension*.

I övriga fall utges en fjärdedels *förtidspension*.

Försäkrad, vars arbetsförmåga är helt eller i det närmaste helt nedsatt, erhåller hel *sjukersättning eller aktivitetsersättning*.

Försäkrad, vars arbetsförmåga inte är nedsatt i sådan grad men med minst tre fjärdedelar, erhåller tre fjärdedels *sjukersättning eller aktivitetsersättning*.

Är den försäkrades arbetsförmåga nedsatt i mindre grad men med minst hälften, utges halv *sjukersättning eller aktivitetsersättning*.

I övriga fall utges en fjärdedels *sjukersättning eller aktivitetsersättning*.

3 b §¹⁰

Försäkringskassan skall, när det kan anses nödvändigt för bedömningen av om rätt till *förtidspension* föreligger, begära att den försäkrade genomgår undersökning av viss läkare eller genomgår annan utredning såsom arbetsprövning eller arbetsträning, för bedömning av den försäkrades medicinska tillstånd, arbetsförmågan och behovet av och möjligheterna till rehabilitering.

När det kan anses nödvändigt för bedömning av rätt till *förtidspension*, skall försäkringskassan även

1. *infordra* utlåtande av viss läkare eller annan sakkunnig,
2. göra förfrågan hos den försäkrade, den försäkrades arbetsgivare, läkare eller någon annan som kan antas kunna lämna nödvändiga uppgifter,

Försäkringskassan skall, när det kan anses nödvändigt för bedömningen av om rätt till *sjukersättning eller aktivitetsersättning* föreligger, begära att den försäkrade genomgår undersökning av viss läkare eller genomgår annan utredning såsom arbetsprövning eller arbetsträning, för bedömning av den försäkrades medicinska tillstånd, arbetsförmågan och behovet av och möjligheterna till rehabilitering.

När det kan anses nödvändigt för bedömning av rätt till *sjukersättning eller aktivitetsersättning*, skall försäkringskassan även

1. *begära in* utlåtande av viss läkare eller annan sakkunnig,
2. göra förfrågan hos den försäkrade, den försäkrades arbetsgivare, läkare eller någon annan som kan antas kunna lämna nödvändiga uppgifter,

⁹ Senaste lydelse 1998:283.

¹⁰ Senaste lydelse 1996:1063.

3. besöka den försäkrade, samt
4. undersöka om den försäkrade efter sådan åtgärd som avses i 3 kap. 7 b § eller 22 kap. helt eller delvis kan försörja sig själv genom arbete.

Försäkringskassan skall i samband med beslut om *förtidspension* också bedöma om förnyad utredning av arbetsförmågan skall göras efter viss tid.

Försäkringskassan kan även under tid som *pension* utges vidta åtgärder enligt första och andra styckena. Innan beslut fattas om medicinsk utredning enligt första eller andra stycket skall försäkringsläkarens bedömning inhämtas.

För kostnader som den enskilde har med anledning av sådan utredning som avses i första och andra styckena lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringen bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.

3. besöka den försäkrade, samt
4. undersöka om den försäkrade efter sådan åtgärd som avses i 3 kap. 7 b § eller 22 kap. helt eller delvis kan försörja sig själv genom arbete.

Försäkringskassan skall i samband med beslut om *sjukersättning* eller *aktivitetsersättning* också bedöma om förnyad utredning av arbetsförmågan skall göras efter viss tid.

Försäkringskassan kan även under tid som *sjukersättning* eller *aktivitetsersättning* utges vidta åtgärder enligt första och andra styckena. Innan beslut fattas om medicinsk utredning enligt första eller andra stycket skall försäkringsläkarens bedömning inhämtas.

För kostnader som den enskilde har med anledning av sådan utredning som avses i första och andra styckena lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringen bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.

4 §¹¹

Hel förtidspension utgör, om inte annat följer av vad i andra stycket sägs, för år räknat 90 procent av basbeloppet eller, för gift försäkrad, 72,5 procent av basbeloppet.

Om förtidspension utges för tid efter det att ålderspension med stöd av 12 kap. 3 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension upphört att utges, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av 6 kap. 3 och 4 §§ denna lag i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2001.

Sjukersättning och aktivitetsersättning utges i form av

1. inkomstrelaterad ersättning enligt 8 kap. samt

2. garantiersättning enligt 9 kap.

¹¹ Senaste lydelse 2000:774.

Särskilda bestämmelser om akti-
vitetsersättning

5 §

Försäkringskassan skall, i samband med ett beslut om att bevilja en försäkrad aktivitetsersättning, undersöka om han eller hon under den tid ersättningen skall utges kan delta i aktiviteter som kan antas ha en gynnsam inverkan på hans eller hennes sjukdomstillstånd eller fysiska eller psykiska prestationsförmåga.

Om den försäkrade bedöms kunna delta i aktiviteter skall försäkringskassan i samråd med honom eller henne utarbeta en plan för sådana aktiviteter. Försäkringskassan skall därvid i möjligaste mån tillgodose den försäkrades önskemål.

Försäkringskassan skall verka för att de planerade aktiviteterna kommer till stånd. Försäkringskassan skall också samordna de insatser som behövs och se till att åtgärder vidtas för att underlätta för den försäkrade att delta i aktiviteterna.

Som aktiviteter enligt denna paragraf avses inte sådana åtgärder som anges i 3 b §.

6 §

Särskild ersättning kan utges för kostnader som uppstår för den försäkrade i anledning av de aktiviteter som han eller hon deltar i. Ytterligare föreskrifter om sådan ersättning meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Aktivitetsersättning vid utbildning
på grundskolenivå eller gymnasial
nivå

7 §

En försäkrad som vid den tidpunkt som anges i 1 § femte stycket på grund av funktionshinder ännu inte har avslutat utbildning på grundskolenivå eller gymnasial nivå har rätt till aktivitetsersättning under den tid skolgången varar.

Vid prövning av rätten till aktivitetsersättning enligt första stycket bortses från vad som i detta kapitel sägs om arbetsförmågans nedsättning.

8 §

Aktivitetsersättning enligt 8 § utges alltid som hel förmån.

8 kap.¹² Om inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning

1 §

Rätt till inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning har en försäkrad som avses i 7 kap. om det för honom eller henne har fastställts pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension under en viss tidsperiod (ramtid) närmast före det år då försäkringsfallet inträffat.

Om ramtid

2 §

*Ramtiden är
5 år för den som uppnår 53 års eller högre ålder det år då försäkringsfallet inträffar,
6 år för den som uppnår 50 men*

¹² Tidigare 8 kap. upphävt genom 2000:461

inte 53 års ålder det år då försäkringsfallet inträffar,

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

7 år för den som uppnår 47 men inte 50 års ålder det år då försäkringsfallet inträffar, samt

8 år för den som inte uppnår 47 års ålder det år då försäkringsfallet inträffar.

Om antagandeinkomst

3 §

Inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning beräknas på grundval av en antagandeinkomst som beräknas enligt 4–8 §§.

Antagandeinkomsten anknyts till prisbasbeloppet och omräknas vid förändringar av detta.

4 §

Antagandeinkomsten beräknas med ledning av den försäkrades bruttoårsinkomster inom ramtiden.

Med bruttoårsinkomst avses, med den begränsning som anges i 5 §,

1. pensionsgrundande inkomst enligt 2 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension med tillägg för debiterade allmänna pensionsavgifter för respektive år, samt

2. pensionsgrundande belopp som tillgodoräknats vid sjukersättning eller aktivitetsersättning.

5 §

Vid beräkning av bruttoårsinkomst bortses från pensionsgrundande inkomster och pensionsgrundande belopp som sammantagna överstiger 7,5 gånger det för aktuellt år gällande prisbasbeloppet.

6 §

Bruttoårsinkomsten räknas om med hänsyn till förändringar i prisbasbeloppet genom att brutto-

årsinkomsten multipliceras med kvoten av prisbasbeloppet för det år sjukersättningen eller aktivitetsersättningen skall börja utges och prisbasbeloppet för det år bruttoårsinkomsten hänför sig till.

7 §

Antagandeinkomsten utgör genomsnittet av de tre högsta och enligt 6 § omräknade bruttoårsinkomsterna inom ramtiden.

Om endast en eller två bruttoårsinkomster kan tillgodoräknas inom ramtiden upptas vid beräkning av antagandeinkomst enligt första stycket två respektive en bruttoårsinkomst med noll kronor.

8 §

Vid beräkning av inkomstrelaterad aktivitetsersättning får, om det medför en högre antagandeinkomst, vid tillämpning av 7 § i stället användas de två högsta och enligt 6 § omräknade bruttoårsinkomsterna inom en ramtid av tre år.

Om, vid tillämpning av första stycket, endast en bruttoårsinkomst kan tillgodoräknas inom ramtiden upptas vid beräkning av antagandeinkomsten en bruttoårsinkomst med noll kronor.

Om, vid beräkning av antagandeinkomst enligt denna paragraf, den försäkrade kan tillgodoräknas en bruttoårsinkomst året före det år då försäkringsfallet inträffar men denna är lägre än den sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. den försäkrade har vid tidpunkten för försäkringsfallet eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden, får den sjukpenninggrundande inkomsten i stället utgöra bruttoårsinkomst för detta år.

9 §

Hel inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning utges för år räknat med 64 procent av den försäkrades antagandeinkomst.

Partiell inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning utges för år räknat med så stor andel av hel sådan ersättning som motsvarar den andel av sjukersättning eller aktivitetsersättning som den försäkrade har rätt till enligt 7 kap. 2 § andra – fjärde styckena.

10 §

Från inkomstrelaterad sjukersättning skall avräknas sådana förmåner som utges till den försäkrade enligt utländsk lagstiftning och som motsvarar sjukersättning eller aktivitetsersättning eller som utgör pension vid invaliditet.

9 kap.¹³ Om garantiersättning

1 §

Rätt till garantiersättning har en försäkrad som avses i 7 kap. som saknar inkomstrelaterad sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 8 kap. eller vars inkomstrelaterade ersättning enligt samma kapitel understiger en viss nivå (garantinivå).

Garantiersättningen är beroende av försäkringstid.

Om försäkringstid

2 §

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 3 – 5 §§ under tiden

¹³ Tidigare 9 kap. upphävt genom 2000:774

från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med tidpunkten för försäkringsfallet (faktisk försäkringstid) och

2. enligt 6 § för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 64 år (framtida försäkringstid).

Faktisk försäkringstid och framtida försäkringstid avrundas var för sig till närmaste antal hela månader. Den sammanlagda försäkringstiden utgör summan av faktisk försäkringstid och framtida försäkringstid. Denna skall sättas ned till närmaste antal hela år.

3 §

Som faktisk försäkringstid räknas

1. tid då en person anses ha varit bosatt i Sverige enligt 2 kap. socialförsäkringslagen (1999:799),

2. tid då en person före tidpunkten för bosättning enligt 1 oavbrutet har vistats i Sverige efter att ha ansökt om uppehållstillstånd.

4 §

Om den försäkrade har beviljats uppehållstillstånd i Sverige med stöd av 3 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen (1989:529) skall som faktisk försäkringstid även tillgodoräknas tid då han eller hon har varit bosatt i sitt tidigare hemland från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till tidpunkten då han eller hon först ankom till Sverige. Därvid skall en så stor andel av tiden i hemlandet tillgodoräknas som svarar mot förhållandet mellan den tid under vilken den försäkrade har varit bosatt i Sverige från den första ankomsten till landet till och med året före försäkringsfallet och hela tidsrymden från det att den försäkrade första gången kom till landet

till och med året före försäkringsfallet. Vid beräkning enligt detta stycke bortses från tid för vilken den försäkrade, vid bosättning i Sverige, har rätt till sådan ersättning från det andra landet som inte enligt 9 § andra stycket skall ligga till grund för beräkning av garantiersättning.

Med tid för bosättning i hemlandet likställs tid då den försäkrade före den första ankomsten till Sverige befunnit sig i annat land där han eller hon beretts en tillfällig fristad.

5 §

Vid beräkning av faktisk försäkringstid för en person som enligt 2 kap. 4 § socialförsäkringslagen (1999:799) anses bosatt i Sverige även under vistelse utomlands skall bortses från tid för vilken den utsände, vid bosättning i Sverige, har rätt till sådan ersättning från det andra landet som inte enligt 10 § andra stycket skall ligga till grund för beräkning av garantiersättning.

6 §

Om den faktiska försäkringstiden enligt 3 – 5 §§ utgör minst fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet räknas hela tiden därefter till och med det år den försäkrade fyller 64 år som framtida försäkringstid.

Om den faktiska försäkringstiden utgör mindre än fyra femtedelar av tiden från och med det år då den försäkrade fyller 16 år till och med försäkringsfallet skall som framtida försäkringstid räknas en så stor andel av tiden som motsvarar förhållandet mellan den faktiska försäkringstiden och fyra femtedelar av tiden från och med det år den försäkrade fyllde 16 år

Om garantinivå

7 §

Garantinivån för hel sjukersättning motsvarar för år räknat 2,40 gånger prisbasbeloppet.

8 §

Garantinivån för hel aktivitetsersättning motsvarar för år räknat 2,10 gånger prisbasbeloppet till och med månaden före den månad den försäkrade fyller 21 år,

2,15 gånger prisbasbeloppet från och med den månad den försäkrade fyller 21 år till och med månaden före den månad den försäkrade fyller 23 år,

2,20 gånger prisbasbeloppet från och med den månad den försäkrade fyller 23 år till och med månaden före den månad den försäkrade fyller 25 år,

2,25 gånger prisbasbeloppet från och med den månad den försäkrade fyller 25 år till och med månaden före den månad den försäkrade fyller 27 år,

2,30 gånger prisbasbeloppet från och med den månad den försäkrade fyller 27 år till och med månaden före den månad den försäkrade fyller 29 år samt

2,35 gånger prisbasbeloppet från och med den månad den försäkrade fyller 29 år till och med månaden före den månad den försäkrade fyller 30 år.

Om beräkning

9 §

Garantiersättning utges endast till den som kan tillgodoräknas en försäkringstid om minst tre år.

10 §

Till grund för beräkning av garantiersättning skall ligga den inkomstrelaterade sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 8 kap. som den försäkrade har rätt till för samma år, före reducering med livränta enligt 17 kap. 2 §.

Med inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning avses i detta kapitel även sådana utländska förmåner som enligt 8 kap. 10 § skall avräknas från inkomstrelaterad ersättning, dock inte om de är att likställa med garantiersättning enligt detta kapitel.

11 §

För den som saknar inkomstrelaterad sjukersättning eller aktivitetsersättning utgör årlig hel garantiersättning ett belopp motsvarande garantinivån.

För den som har inkomstrelaterad sjukersättning eller aktivitetsersättning men för vilken denna ersättning för år räknat understiger garantinivån utgör årlig garantiersättning ett belopp motsvarande skillnaden mellan garantinivån och den årliga inkomstrelaterade ersättningen enligt 10 §.

Beräkning enligt andra stycket görs efter det att garantinivån avkortats enligt 12 §.

12 §

För den som inte kan tillgodoräknas 40 års försäkringstid skall garantinivån enligt 7 eller 8 §§ avkortas till så stor andel av denna som svarar mot förhållandet mellan det antal år för vilka försäkringstid kan tillgodoräknas och talet 40.

13 §

Garantiersättning till den som har rätt till partiell sjukersättning

eller aktivitetsersättning enligt 7 kap. 2 § utgör en så stor andel av hel garantiersättning beräknad enligt 9 – 12 §§ som svarar mot den grad av sjukersättning eller aktivitetsersättning den försäkrade har rätt till.

16 kap. Om utgivande av pension m.m.

16 kap. Om utbetalning av sjukersättning och aktivitetsersättning m.m.

1 §¹⁴

Den som önskar *pension* skall göra ansökan hos allmän försäkringskassa i enlighet med vad regeringen förordnar.

Uppbär en försäkrad sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård eller rehabiliteringspenning enligt denna lag, får försäkringskassan tillerkänna honom *förtidspension* utan hinder av att han inte gjort ansökan därom. Detsamma skall gälla då en försäkrad *uppbär* sjukpenning, ersättning för sjukhusvård eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som *utgår* enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande.

Uppbär en försäkrad *sjukbidrag*, får den tid för vilken förmånen skall utges förlängas utan att ansökan har gjorts. *Motsvarande gäller i fråga om särskild efterlevandepension som tillerkänts en efterlevande för begränsad tid.*

För kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande vid ansökan om *förtidspension eller särskild efterlevandepension* skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.

Den som önskar *sjukersättning eller aktivitetsersättning* skall göra ansökan hos allmän försäkringskassa i enlighet med vad regeringen förordnar.

Om en försäkrad *har* sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård eller rehabiliteringspenning enligt denna lag, får försäkringskassan tillerkänna honom *eller henne sjukersättning eller aktivitetsersättning* utan hinder av att han *eller hon* inte gjort ansökan därom. Detsamma skall gälla då en försäkrad *har* sjukpenning, ersättning för sjukhusvård eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utges enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande.

Om en försäkrad *har tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning*, får den tid för vilken förmånen skall *utges* förlängas utan att ansökan har gjorts.

För kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande vid ansökan om *sjukersättning eller aktivitetsersättning* skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.

¹⁴ Senaste lydelse 2000:775.

2 §¹⁵

Som villkor för rätt till *förtidspension* får anges att den försäkrade skall under högst 30 dagar vara intagen på visst sjukhus, vistas på vårdinrättning för försäkringsmedicinsk utredning eller *underkasta sig* undersökning av viss läkare. *Motsvarande gäller i fråga om särskild efterlevandepension.* För kostnader som uppstår med anledning av ett sådant villkor skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen förordnar.

I fråga om rätt till *förtidspension* gäller även vissa bestämmelser om utredning i 7 kap. 3 b §.

Som villkor för rätt till *sjukersättning och aktivitetsersättning* får anges att den försäkrade skall under högst 30 dagar vara intagen på visst sjukhus, vistas på vårdinrättning för försäkringsmedicinsk utredning eller *genomgå* undersökning av viss läkare. För kostnader som uppstår med anledning av ett sådant villkor skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen förordnar.

I fråga om rätt till *sjukersättning och aktivitetsersättning* gäller även vissa bestämmelser om utredning i 7 kap. 3 b §.

4 §¹⁶

Pension skall betalas ut månadsvis. Om *årspensionen* uppgår till högst 2 400 kronor skall dock, om det inte finns särskilda skäl, utbetalning ske i efterskott en eller två gånger per år. Efter överenskommelse med den *pensionsberättigade* får utbetalning även i annat fall ske en eller två gånger per år.

Vid beräkning av *pensionsbelopp* för *månad* skall den *årspension*, som beräkningen grundar sig på, avrundas till närmaste hela krontal som är jämnt delbart med tolv. Är *årspensionsbeloppet* lägre än tolv kronor, bortfaller *pensionen* för den månad som beräkningen avser. *Vid tillämpning av vad nu sagts skall samtliga den pensionsberättigade tillkommande pensionsförmåner anses som en pension.* Avrundning skall i första hand göras på *folkpension enligt 7 eller 8 kap.*

Sjukersättning och aktivitetsersättning skall betalas ut månadsvis. Om *det årliga beloppet av sådana förmåner* uppgår till högst 2 400 kronor skall dock, om det finns särskilda skäl, utbetalning ske i efterskott en eller två gånger per år. Efter överenskommelse med den *försäkrade* får utbetalning även i annat fall ske en eller två gånger per år.

Vid beräkning av *månadsbelopp* för *sjukersättning och aktivitetsersättning* skall *det årliga belopp*, som beräkningen grundar sig på, avrundas till närmaste hela krontal som är jämnt delbart med tolv. Är *det årliga beloppet av sjukersättning och aktivitetsersättning* lägre än tolv kronor, bortfaller *ersättningen* för den månad som beräkningen avser. Avrundning skall i första hand göras på *garantiersättning enligt 9 kap.*

¹⁵ Senaste lydelse 2000:774.

¹⁶ Senaste lydelse 2000:774.

5 §¹⁷

Förtidspension utges från och med den månad då rätt till *pensionen* inträtt. I fall som avses i 1 § andra stycket utges dock *förtidspension* från och med månaden näst efter den då beslutet om *pension* meddelats.

Efterlevandepension utges från och med den månad då den försäkrade avlidit eller, om han eller hon vid sin död uppbar *förtidspension* eller *ålderspension* enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad *ålderspension*, från och med månaden näst efter den då dödsfallet inträffat.

Inträder rätt till *efterlevandepension* vid annan tidpunkt än som avses i andra stycket, skall *pensionen* betalas ut för tid från och med den månad då rätten inträtt.

Pension får inte betalas ut för längre tid tillbaka än tre månader eller i fråga om *barnpension*, två år före ansökningsmånaden.

Det belopp som först förfaller till betalning efter beslut om *barnpension* enligt 14 kap. 2 § skall minskas med vad som utbetalats i omställningspension enligt 14 kap. 4 § eller särskild *efterlevandepension* enligt 14 kap. 5 § för den tid som *barnpensionsbeloppet* avser utöver vad som skulle ha utgetts om beslutet om *barnpension* förelagat vid utbetalningen av omställningspensionen eller den särskilda *efterlevandepensionen*.

Ändring av *pension* skall gälla från och med månaden näst efter den varunder anledning till ändringen uppkommit.

Vad som föreskrivs i 1 § första, andra och fjärde styckena samt 2 §

Sjukersättning och aktivitetserättning utges från och med den månad då rätt till *förmånen* inträtt. I fall som avses i 1 § andra stycket utges dock *sjukersättning och aktivitetserättning* från och med månaden näst efter den då beslutet om *förmånen* meddelats.

Sjukersättning och aktivitetserättning får inte betalas ut för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden.

Ändring av *sjukersättning och aktivitetserättning* skall gälla från och med månaden näst efter den under vilken anledning till ändringen uppkommit.

Vad som föreskrivs i 1 § första, andra och fjärde styckena samt 2 §

¹⁷ Senaste lydelse 2000:774.

¹⁸ Senaste lydelse 1988:881.

gäller även i fråga om ökning av *pension*. I fall då ökningen kräver ansökan av den pensionsberättigade tillämpas 5 § *femte* stycket.

Vad som sägs i denna paragraf skall inte tillämpas i fråga om ändring av *pension* i anledning av förändring av *basbeloppet*.

gäller även i fråga om ökning av *sjukersättning och aktivitetsersättning*. I fall då ökningen kräver ansökan av den som är berättigad till sådan ersättning tillämpas 5 § *andra* stycket.

Vad som sägs i denna paragraf skall inte tillämpas i fråga om ändring av *sjukersättning och aktivitetsersättning* i anledning av förändring av *prisbasbeloppet*.

7 §¹⁹

Om arbetsförmågan väsentligt förbättras för en försäkrad som uppbär *förtidspension*, skall *pensionen* dras in eller minskas med hänsyn till förbättringen. En försäkrad som regelbundet och under en längre tid har uppvisat en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om *förtidspension* fattades skall därvid, om inte annat framkommer, antas ha en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Sådan *pension* som omfattas av ett beslut enligt 15 § eller som har vilandeförklarats enligt 16 § får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade under den tid och i den omfattning som anges i beslutet genom förvärvsarbete har uppvisat en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Om arbetsförmågan väsentligt förbättras för en försäkrad som uppbär *sjukersättning eller aktivitetsersättning*, skall *förmånen* dras in eller minskas med hänsyn till förbättringen. En försäkrad som regelbundet och under en längre tid har uppvisat en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om *sjukersättning eller aktivitetsersättning* fattades skall därvid, om inte annat framkommer, antas ha en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Sådan *sjukersättning eller aktivitetsersättning* som omfattas av ett beslut enligt 15 § eller som har vilandeförklarats enligt 16 § får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade under den tid och i den omfattning som anges i beslutet genom förvärvsarbete har uppvisat en väsentligt förbättrad arbetsförmåga.

Aktivitetsersättning får inte dras in eller minskas på grund av att den försäkrade deltar i sådan aktivitet som avses i 7 kap. 6 §.

7 b §²⁰

En försäkrad som förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om *förtidspension* fattades har inte rätt att

En försäkrad som förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om *sjukersättning eller aktivitetsersättning*

¹⁹ Senaste lydelse 1999:1363.

²⁰ Senaste lydelse 1999:1363.

uppbära *förtidspension* för samma tid och i den omfattning som förvärvsarbetet utförs. Detta gäller dock inte sådan *förtidspension* som omfattas av ett beslut enligt 15 §.

fattades har inte rätt att uppbära *sådan ersättning* för samma tid och i den omfattning som förvärvsarbetet utförs. Detta gäller dock inte sådan *sjukersättning eller aktivitetsersättning* som omfattas av ett beslut enligt 15 §.

8 §²¹

Den som *uppbär förtidspension enligt 7 kap. 1 § eller 13 kap. 1 §* är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till allmän försäkringskassa om han eller hon börjar förvärvsarbeta, börjar förvärvsarbeta i större omfattning än tidigare, fortsätter att förvärvsarbeta efter tid som avses i 15–17 §§ eller om hans eller hennes arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbeta, börjar förvärvsarbeta i större utsträckning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbeta efter tid som avses i 15–17 §§. *Motsvarande skall gälla den som uppbär efterlevandepension, om förhållandena ändras så att rätten till pensionen påverkas. Är den försäkrade omyndig, åvilar anmälningsskyldigheten förmyndaren.* Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget.

Underlåts anmälan som avses i första stycket utan giltigt skäl, får *pensionen* dras in för viss tid eller tills vidare.

Den som *har sjukersättning eller aktivitetsersättning* är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till allmän försäkringskassa om han eller hon börjar förvärvsarbeta, börjar förvärvsarbeta i större omfattning än tidigare, fortsätter att förvärvsarbeta efter tid som avses i 15–17 §§ eller om hans eller hennes arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbeta, börjar förvärvsarbeta i större utsträckning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbeta efter tid som avses i 15–17 §§. Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget.

Underlåts anmälan som avses i första stycket utan giltigt skäl, får *sjukersättningen eller aktivitetsersättningen* dras in för viss tid eller tills vidare.

²¹ Senaste lydelse 2000:774.

9 §²²

Pension utges, om inte något annat är särskilt föreskrivet, till och med den månad då den *pensionsberättigade* avlidit eller rätten till förmånen annars upphört.

Omställningspension och särskild efterlevandepension utges längst till och med månaden före den då den efterlevande fyller 65 år.

Sjukersättning och aktivitetserättning utges, om inte något annat är särskilt föreskrivet, till och med den månad då den *försäkrade* avlidit eller rätten till förmånen annars upphört.

12 §²³

Är en *pensionsberättigad* till följd av ålderdomssvaghet, sjuklighet, långvarigt missbruk av beroendeframkallande medel eller annan därmed jämförlig orsak ur stånd att själv ha hand om sin *pension*, får allmän försäkringskassa besluta att *pensionen* helt eller delvis skall *utbetalas* till kommunal myndighet eller den *pensionsberättigades* make eller annan person för att användas till den *pensionsberättigades* och hans familjs nytta.

Är den som är berättigad till *sjukersättning eller aktivitetserättning* till följd av ålderdomssvaghet, sjuklighet, långvarigt missbruk av beroendeframkallande medel eller annan därmed jämförlig orsak ur stånd att själv ha hand om sin *ersättning*, får allmän försäkringskassa besluta att *ersättningen* helt eller delvis skall *betalas ut* till kommunal myndighet eller den *ersättningsberättigades* make eller annan person för att användas till den *ersättningsberättigades* och hans eller hennes familjs nytta.

14 §²⁴

Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att dennes *förtidspension* i den omfattning som anges i 15 och 16 §§ skall betalas ut eller förklaras vilande under tid som den försäkrade förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om *förtidspension* fattades. Ett sådant beslut får endast fattas om den försäkrade under minst tolv månader omedelbart dessförinnan har *uppburit förtidspension*.

Försäkringskassan får efter ansökan av den försäkrade besluta att dennes *sjukersättning eller aktivitetserättning* i den omfattning som anges i 15 och 16 §§ skall betalas ut eller förklaras vilande under tid som den försäkrade förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om *förmånen* fattades. Ett sådant beslut får endast fattas om den försäkrade under minst tolv månader omedelbart dessförinnan har *haft sjukersättning eller aktivitetserättning*.

²² Senaste lydelse 2000:774.

²³ Senaste lydelse 1981:1246.

²⁴ Senaste lydelse 1999:1363.

Förtidspension som har förklarats vilande skall inte betalas ut för den tid som vilandeförklaringen avser.

Vilandeförklaring får avse hel *förtidspension* eller en sådan kvotdel av *pension* som anges i 7 kap. 2 §. Vid bedömning av hur stor del av *pensionen* som skall vilandeförklaras skall beaktas omfattningen av det förvärvsarbete som den försäkrade avser att utföra.

Sjukersättning och aktivitetserättning som har förklarats vilande skall inte betalas ut för den tid som vilandeförklaringen avser.

Vilandeförklaring får avse hel *sjukersättning eller aktivitetserättning* eller en sådan kvotdel *därav* som anges i 7 kap. 2 §. Vid bedömning av hur stor del av *förmånen* som skall vilandeförklaras skall beaktas omfattningen av det förvärvsarbete som den försäkrade avser att utföra.

15 §²⁵

Försäkringskassan får besluta att den försäkrade under en period om tolv månader får förvärvsarbete högst tre månader utan att utbetalningen av *förtidspensionen* minskas med hänsyn till förvärvsarbetet.

Försäkringskassan får besluta att den försäkrade under en period om tolv månader får förvärvsarbete högst tre månader utan att utbetalningen av *sjukersättningen eller aktivitetserättningen* minskas med hänsyn till förvärvsarbetet.

16 §²⁶

Försäkringskassan får förklara *förtidspensionen* vilande för tid efter den period som har bestämts i beslut enligt 15 §. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får försäkringskassan i stället besluta att *förtidspensionen* skall förklaras vilande från och med den månad som anges i ansökan.

Försäkringskassan får förklara *sjukersättningen eller aktivitetserättningen* vilande för tid efter den period som har bestämts i beslut enligt 15 §. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får försäkringskassan i stället besluta att *sjukersättningen eller aktivitetserättningen* skall förklaras vilande från och med den månad som anges i ansökan.

Förtidspensionen får vilandeförklaras enligt första stycket under högst tolv månader, dock längst till utgången av tolfte månaden från och med den första månad som beslutet enligt 15 § omfattar. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får *förtidspensionen* vilandeförklaras längst till utgången av tolfte månaden från och med den första månad som beslutet omfattar.

Sjukersättningen får vilandeförklaras enligt första stycket under högst tolv månader, dock längst till utgången av tolfte månaden från och med den första månad som beslutet enligt 15 § omfattar. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får *sjukersättningen* vilandeförklaras längst till utgången av tolfte månaden från och med den första månad som beslutet omfattar.

²⁵ Senaste lydelse 1999:1363.

²⁶ Senaste lydelse 1999:1363.

Aktivitetsersättningen får vilandeförklaras enligt första stycket längst till utgången av den period som beslutet om aktivitetsersättning omfattar.

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

17 §²⁷

För tid efter den period med vilande *förtidspension* som har bestämts enligt 16 § eller för tid efter utgången av tolfte månaden från och med den första månad som ett beslut enligt 15 § omfattar får försäkringskassan, på ansökan av den försäkrade, förklara *förtidspensionen* vilande under högst 24 månader. Därvid skall bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena tillämpas.

För tid efter den period med vilande *sjukersättning* som har bestämts enligt 16 § eller för tid efter utgången av tolfte månaden från och med den första månad som ett beslut enligt 15 § omfattar får försäkringskassan, på ansökan av den försäkrade, förklara *sjukersättningen* vilande under högst 24 månader. Därvid skall bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena tillämpas.

18 §²⁸

Ett beslut om vilandeförklaring enligt 16 eller 17 § skall upphävas om den försäkrade begär det.

Försäkringskassan får utan att den försäkrade har begärt det upphäva ett beslut om vilandeförklaring om den försäkrade insjuknar och beräknas bli långvarigt sjuk. Detsamma gäller om den försäkrade har vilande *förtidspension* enligt 16 § och helt eller delvis avbryter det arbetsförsök som legat till grund för beslutet om vilandeförklaring för att i stället uppbära föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning eller havandeskapspenning.

Ett beslut om vilandeförklaring enligt 16 eller 17 § skall upphävas om den försäkrade begär det.

Försäkringskassan får utan att den försäkrade har begärt det upphäva ett beslut om vilandeförklaring om den försäkrade insjuknar och beräknas bli långvarigt sjuk. Detsamma gäller om den försäkrade har vilande *sjukersättning eller aktivitetsersättning* enligt 16 § och helt eller delvis avbryter det arbetsförsök som legat till grund för beslutet om vilandeförklaring för att i stället uppbära föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning eller havandeskapspenning.

17 kap.

1 §²⁹

Har en ersättning enligt denna lag eller enligt en annan författning betalats ut av en allmän försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare en annan ersättning retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen skall den retroaktiva ersättningen minskas. Minskningen skall ske med det belopp som över-

²⁷ Senaste lydelse 1999:1363.

²⁸ Senaste lydelse 1999:1363.

²⁹ Senaste lydelse 1997:315.

stiger vad som skulle ha utgetts för perioden om beslut om båda ersättningarna hade förelegat samtidigt.

Om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (1980:620) utan villkor om återbetalning får socialnämnden från försäkringskassan uppbära retroaktivt beviljad periodisk ersättning enligt denna lag, till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till dennes samt hans makes och minderåriga barns försörjning för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

I fråga om minskning av *pension* då livränta *utgår* enligt äldre lagstiftning om yrkesskador gäller 2 §.

I fråga om minskning av *sjukersättning* då livränta *utges* enligt äldre lagstiftning om yrkesskador gäller 2 §.

2 §³⁰

Äger pensionsberättigad rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen om yrkesskadeförsäkring eller äger han jämlikt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande rätt till livränta, som bestämmes av eller utbetalas från Riksförsäkringsverket, minskas honom eljest tillkommande pension enligt vad nedan stadgas. Motsvarande skall äga tillämpning i fall då livränta utgår enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Medför skada, för vilken livränta börjat utgivas, återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utginge under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid utbytt mot ett engångsbelopp, skall anses som om livräntan vore förhöjd med belopp som enligt de vid utbytet tillämpade försäkringstekniska grunderna svarar mot engångsbeloppet.

Folkpension och tilläggspension i form av förtidspension minskas med tre fjärdedelar av den liv-

Inkomstrelaterad sjukersättning och garantiersättning skall minskas enligt vad som sägs i andra stycket om den försäkrade har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av Riksförsäkringsverket.

Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av den lagen. Medför en skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytt mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de försäkringstekniska grunder

³⁰ Senaste lydelse 2000:774.

ränta som den pensionsberättigade för samma tid har rätt till såsom skadad. Avdrag på annan förtidspension än hel sådan får dock göras endast om skadan inträffat före den tidpunkt från vilken pensionen utges. Avdrag på tilläggs pension får göras endast om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid den tidpunkt då skadan inträffat.

Folkpension och tilläggs pension i form av efterlevandepension minskas med tre fjärdedelar av den livränta som den pensionsberättigade för samma tid har rätt till såsom efterlevande. Avdrag på tilläggs pension får dock göras endast om den avlidne kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år vid den tidpunkt då skadan inträffat.

Minskning enligt denna paragraf skall i första hand göras på tilläggs pension. Utan hinder av vad som föreskrivs i paragrafen skall folkpension i form av förtidspension eller barnpension alltid utges med minst en fjärdedel av det belopp som annars skulle ha utgetts.

I fråga om samordning av pension med livränta som utgår enligt eller eljest bestämmes med tillämpning av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring föreskrives i 4 kap. 4 § och 6 kap. 1 § sagda lag.

18 kap.

17 §³¹

En socialförsäkringsnämnd skall avgöra ärenden om rätt till förtidspension och särskild efterlevandepension, dock inte när det gäller förutsättningarna för rätt till pension enligt 5 kap.

som tillämpas vid utbytet.

Summan av inkomstrelaterad sjukersättning och garantiersättning skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den sjukersättningsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på garantiersättningen. Sammanlagd sjukersättning skall dock aldrig, på grund av bestämmelserna i denna paragraf, för månad räknat understiga 5 procent av prisbasbeloppet.

En socialförsäkringsnämnd skall avgöra ärenden om rätt till sjukersättning och aktivitetsersättning, dock inte när det gäller förutsättningarna för rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna om försäkringstid i 9 kap.

³¹ Senaste lydelse 2000:774.

Socialförsäkringsnämnden skall även avgöra ärenden om vilande-förklaring av *förtidspension* enligt 16 kap. när det samtidigt med *pensionen* utgetts sådan livränta som samordnats med *pensionen* enligt 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Socialförsäkringsnämnden skall dessutom avgöra ärenden om rätt till förmåner enligt vad som föreskrivs i andra författningar.

Socialförsäkringsnämnden skall även avgöra ärenden om vilande-förklaring av *sjukersättning och aktivitesersättning* enligt 16 kap. när det samtidigt med *den ersättningen* utgetts sådan livränta som samordnats med *ersättningen* enligt 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Socialförsäkringsnämnden skall dessutom avgöra ärenden om rätt till förmåner enligt vad som föreskrivs i andra författningar.

Om ett ärende som avgjorts av en socialförsäkringsnämnd överklagas, skall nämnden företräda den allmänna försäkringskassan om försäkringskassan skall föra det allmännas talan i målet. Nämnden får bemyndiga en tjänsteman vid försäkringskassan att företräda nämnden vid domstol.

20 kap.

3 §³²

Ersättning enligt denna lag får dras in eller sättas ned, om den som är berättigad till ersättningen

a) ådragit sig sjukdomen eller skadan vid uppsåtligt brott som han har dömts för genom dom som har vunnit laga kraft;

b) vägrar att genomgå undersökning av läkare eller att följa läkares föreskrifter;

c) underlåter att ge in sådant läkarintyg, läkarutlåtande, försäkran eller särskild försäkran som skall ges in till försäkringskassan enligt 3 kap. 8 §;

d) medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Vägrar en försäkrad utan giltig anledning att genomgå sådan behandling, utredning eller rehabilitering som avses i 3 kap. 7 b och 8 a §§, 7 kap. 3 b § eller 22 kap. 4, 5 och 7 §§ får sjukpenning *eller förtidspension* helt eller delvis tills vidare förvägras honom, under förutsättning att han erinrats om denna påföljd. Motsvarande skall gälla i fråga om särskild efterlevandepension, om den efterlevande utan giltig anledning vägrar att följa ett villkor som uppställts med stöd av 16 kap. 3 §.

Vägrar en försäkrad utan giltig anledning att genomgå sådan behandling, utredning eller rehabilitering som avses i 3 kap. 7 b och 8 a §§, 7 kap. 3 b § eller 22 kap. 4, 5 och 7 §§ får sjukpenning, *sjukersättning eller aktivitesersättning* helt eller delvis tills vidare förvägras honom *eller henne*, under förutsättning att han *eller hon* erinrats om denna påföljd. Motsvarande skall gälla i fråga om särskild efterlevandepension, om den efterlevande utan giltig anledning vägrar att följa ett villkor som uppställts med stöd av 16 kap. 3 §.

³² Senaste lydelse 1997:275.

Om någon som är berättigad till ersättning enligt denna lag i annat fall underlåter att lämna uppgifter i enlighet med vad som anges i 8 § eller vägrar att ta emot besök som anges där, får ersättningen dras in eller sättas ned om omständigheterna motiverar det.

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

21 kap. 1 §³³

Den som är bosatt här i landet, men inte är försäkrad för en sjukpenning som, beräknad enligt 3 kap. 4 § första stycket 2, uppgår till 60 kronor, skall från och med den månad då han eller hon fyller sexton år kunna genom frivilliga avgifter försäkra sig för erhållande av sjukpenning eller sjukpenningtillägg.

Den som inte har rätt till sjukpenning enligt 3 kap. 1 § får försäkra sig för sjukpenning som uppgår till lägst 20 kronor och högst 60 kronor. Den som har rätt till sjukpenning enligt 3 kap. 1 § får försäkra sig för sjukpenningtillägg, som tillsammans med den sjukpenning som han är berättigad till enligt 3 kap. 4 § första stycket 2 uppgår till lägst 20 kronor och högst 60 kronor.

En frivillig försäkring påverkas inte av att den försäkrades sjukpenning enligt 3 kap., under där angivna förutsättningar, beräknas med tillämpning av 5 § sjätte stycket eller 10 a eller 10 b § nämnda kapitel.

Försäkringen skall efter den försäkrades val gälla med en karenstid av 3 eller 30 dagar eller utan sådan karenstid.

Rätt till inträde i den frivilliga försäkringen eller förkortning av gällande karenstid enligt fjärde stycket tillkommer endast den som är under 55 år.

Ersättning enligt denna paragraf utges inte för tid efter ingången av den månad då den försäkrade börjar uppbära hel *förtidspension* enligt denna lag eller hel ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Ersättning enligt denna paragraf utges inte för tid efter ingången av den månad då den försäkrade börjar uppbära hel *sjukersättning* eller *aktivitetsersättning* enligt denna lag eller hel ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Bestämmelserna i denna lag gäller också, om inte annat följer av punkterna 2–15, i fall då rätten till sjukersättning eller aktivitetsersättning grundas på pensionsfall som inträffat före ikraftträdandet.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

3. I fråga om rätt till inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 8 kap 1 § och beräkning av antagandeinkomst enligt 8 kap. 4 § skall i förekommande fall pensionsgrundande belopp av förtidspension likställas med pensionsgrundande inkomst eller pensionsgrundande belopp av sjukersättning eller aktivitetsersättning.

4. Med försäkringstid för garantiersättning skall för tid före år 2003 avses bosättningsstid enligt 5 kap. i dess lydelse före den 1 januari 2003.

³³ Senaste lydelse 2000:775.

5. Förtidspension eller sjukbidrag som en försäkrad hade rätt till för december månad 2002 och som han eller hon alltså i januari månad 2003 skulle haft rätt till om äldre bestämmelser fortfarande hade tillämpats, skall vid ikraftträdandet omvandlas till motsvarande grad av hel sjukersättning respektive hel tidsbegränsad sjukersättning enligt vad som anges i punkterna 6–14.

Tidsbegränsad sjukersättning enligt första stycket skall omfatta samma tid som bestämts för sjukbidraget. För en försäkrad som är född 1984 eller senare och som hade rätt till sjukbidrag för december månad 2002 får tidsbegränsad sjukersättning beviljas även för längre tid än som bestämts för sjukbidraget, dock inte längre än till och med juni månad det år då han eller hon fyller 19 år.

Vad som i övrigt föreskrivs om förtidspension i dessa övergångsbestämmelser skall även gälla sjukbidrag.

6. Om den försäkrade vid utgången av år 2002 har rätt till tilläggspension i form av förtidspension utges därefter inkomstrelaterad sjukersättning enligt 8 kap. Antagandeinkomsten skall därvid i stället för vad som sägs i det kapitlet beräknas enligt punkten 7.

7. Antagandeinkomsten utgör summan av det för år 2003 gällande prisbasbeloppet och produkten av detta basbelopp och den medelpensionspoäng som legat till grund för beräkningen av tilläggspensionen.

Om tilläggspensionen är avkortad på grund av att den försäkrade tillgodoräknats pensionspoäng för mindre än 30 år skall antagandeinkomsten avkortas. Avkortning skall ske med en trettiondel av antagandeinkomsten för varje år som antalet år med pensionspoäng understiger 30.

8. Sjukersättning som avses i punkterna 6 och 7 och garantiersättning enligt 9 kap. skall efter omvandlingen justeras med ett belopp (justeringsbelopp) som fastställs som skillnaden mellan det underlag som avses i punkterna 9 eller 13 (beräkningsmässig garantiersättning) och garantiersättningen, i förekommande fall minskad enligt 17 kap. 2 §. Ett justeringsbelopp som medför avräkning på sjukersättningen skall i första hand reducera garantiersättningen.

Vad som föreskrivs om garantiersättning skall även gälla justeringsbelopp som medför höjning av sjukersättning. Ett sådant justeringsbelopp skall anknytas till prisbasbeloppet och omräknas vid förändringar av detta.

9. För den som vid omvandlingen är obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen (1999:1229) utgör den beräkningsmässiga garantiersättningen skillnaden mellan en omvandlad bruttoersättning enligt punkten 11, minskad på visst sätt, och summan av den inkomstrelaterade sjukersättningen, i förekommande fall minskad enligt 17 kap. 2 §, och utbetald livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen (arbetsskadelivränta).

Minskning av den omvandlade bruttoersättningen enligt första stycket skall göras med kvoten av kommunalskattesatsen enligt punkten 12 och talet ett minskat med samma kommunalskattesats multiplicerad med skillnaden mellan grundavdraget enligt 63 kap. 3 § inkomstskattelagen för den omvandlade bruttoersättningen i förhållande till grundavdraget enligt samma paragraf för bruttoersättningen enligt punkten 10.

10. Bruttoersättning enligt punkten 9 utgörs av folkpension i form av förtidspension, pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott, tilläggspension i form av förtidspension och utbetald arbetsskadelivränta, samtliga med de belopp som skulle ha betalats ut i januari 2003 om bestämmelserna därom fortfarande varit gällande, samt även sådan utländsk pension som avses i 63 kap. 6 § inkomstskattelagen och som skall betalas ut i januari 2003.

11. Den omvandlade bruttoersättningen enligt punkten 9 utgör summan av bruttoersättningen och bruttovärdet av det särskilda grundavdraget enligt 63 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) i förhållande till grundavdraget enligt 3 § samma kapitel.

Bruttovärdet av det särskilda grundavdraget i förhållande till grundavdraget utgörs av kvoten av kommunalskattesatsen enligt punkten 12 och talet ett minskat med samma kommunalskattesats multiplicerad med skillnaden mellan det särskilda grundavdraget och grundavdraget vid bruttoersättningen.

12. Vid beräkning enligt punkterna 10 och 11 skall med kommunalskattesats avses den skatte- och avgiftssats som följer av den för den försäkrade under inkomståret 2002 tillämpliga skattetabellen.

Om det för den försäkrade inte har beslutats tillämplig skattetabell enligt 11 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483) för detta inkomstår, skall den skattesats användas som följer av den skattetabell som hade varit tillämplig om sådant beslut skulle ha fattats.

13. Den beräkningsmässiga garantiersättningen för den som vid omvandlingen uppbär förtidspension som beskattas enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta eller som på grund av dubbelbeskattningsavtal inte är skattskyldig i Sverige utgör skillnaden mellan en omvandlad bruttoersättning enligt punkten 14 och summan av den inkomstrelaterade sjukersättningen och utbetald arbetsskadelivränta.

14. Den omvandlade bruttoersättningen utgör summan av bruttoersättningen och, om förtidspensionen beskattas enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, bruttovärdet av det obeskattade pensionsbelopp som avses i 5 § 4 den lagen. Bruttovärdet av det obeskattade beloppet utgör därvid kvoten av skattesatsen i nämnda lag och talet ett minskat med samma skattesats.

De ersättningar som ingår i bruttoersättningen utgörs av folkpension i form av förtidspension, pensionstillskott enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott samt tilläggspension i form av förtidspension och utbetald livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen, samtliga med de belopp som skulle ha betalats ut i januari 2003 om bestämmelserna därom fortfarande varit gällande.

15. Sjukersättning skall inte längre justeras enligt punkten 8 om

- sjukersättning efter omvandling skall utges med högre eller lägre ersättningsgrad än tidigare,
- sjukersättning efter omvandling skall samordnas i högre eller lägre grad med livränta som avses i 17 kap. 2 § eller arbetsskadelivränta, eller
- obegränsad skattskyldighet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) inträder för en försäkrad som avses i punkten 13.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1755) om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels förtidspension eller sjukbidrag

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1998:1755) om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels förtidspension eller sjukbidrag samt 1–3 §§ skall ha följande lydelse.

Lag (1998:1755) om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning, tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

För den som får tre fjärdedels *förtidspension eller sjukbidrag* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall särskilda insatser göras för att han eller hon skall kunna få en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan.

För den som får tre fjärdedels *sjukersättning, tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall särskilda insatser göras för att han eller hon skall kunna få en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan.

2 §

Den allmänna försäkringskassan ansvarar för att särskilda insatser kommer till stånd för att bereda försäkrade med tre fjärdedels *förtidspension eller sjukbidrag* en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan.

Den allmänna försäkringskassan ansvarar för att särskilda insatser kommer till stånd för att bereda försäkrade med tre fjärdedels *sjukersättning, tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning* en anställning motsvarande den återstående arbetsförmågan.

3 §

För den som får tre fjärdedels *förtidspension eller sjukbidrag* och som bereds en anställning med lönebidrag eller hos Samhall Aktiebolag motsvarande den återstående arbetsförmågan, betalas ersättning för kostnaderna för anställningen från den allmänna försäkringen enligt grunder som regeringen bestämmer.

För den som får tre fjärdedels *sjukersättning, tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning* och som bereds en anställning med lönebidrag eller hos Samhall Aktiebolag motsvarande den återstående arbetsförmågan, betalas ersättning för kostnaderna för anställningen från den allmänna försäkringen enligt grunder som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande för särskilda insatser som avser tid före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Häriigenom föreskrivs att 5, 6, 8, 14 och 17 §§ lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Rätt till handikappersättning har *den som har fyllt sexton år* och som innan han eller hon har fyllt 65 år för avsevärd tid har fått sin funktionsförmåga nedsatt i sådan omfattning att han eller hon

Rätt till handikappersättning har *en försäkrad från och med juli månad det år han eller hon fyller 19 år* och som innan han eller hon har fyllt 65 år för avsevärd tid har fått sin funktionsförmåga nedsatt i sådan omfattning att han eller hon

1. i sin dagliga livsföring behöver mera tidskrävande hjälp av annan,
2. för att kunna förvärvsarbeta behöver fortlöpande hjälp av annan, eller
3. i annat fall har betydande merutgifter.

Om den funktionshindrade behöver hjälp antingen i den dagliga livsföringen och för att kunna förvärvsarbeta, eller i något av dessa båda avseenden, och dessutom har merutgifter i anledning av funktionshindret, grundas bedömningen av rätten till handikappersättning på det sammanlagda behovet av stöd.

Vid tillämpning av denna paragraf skall med en person som förvärvsarbetar likställas en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning är utesluten från sådan förmån.

Handikappersättning utges alltid till den som är blind, döv eller gravt hörselskadad om blindheten, dövheten eller hörselskadan inträtt före 65 års ålder.

6 §

Alltefter hjälpbehovets omfattning eller merutgifternas storlek utgör handikappersättning för år räknat 69, 53 eller 36 procent av prisbasbeloppet.

Handikappersättning kan begränsas till viss tid. Behovet av handikappersättning skall omprövas i samband med beslut om *förtidspension* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och när den som *uppbär* handikappersättning beviljas ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension. Omprövning skall också

Handikappersättning kan begränsas till viss tid. Behovet av handikappersättning skall omprövas i samband med beslut om *sjukersättning eller aktivitetsersättning* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och när den som har handikappersättning beviljas ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension.

¹ Senaste lydelse 1999:1412.

ske när förhållanden som påverkar behovet av handikappersättning har ändrats.

För tid före den månad, då hel *förtidspension* eller hel ålderspension börjar utges, utgör handikappersättningen till den som är blind, för år räknat, 69 procent av prisbasbeloppet. För tid därefter utgör ersättningen till den som är blind 36 procent av prisbasbeloppet om inte stödbehovet ger anledning till högre ersättning.

Handikappersättning till den som är döv eller gravt hörselskadad utgör 36 procent av prisbasbeloppet om inte stödbehovet ger anledning till högre ersättning.

Omprövning skall också ske när förhållanden som påverkar behovet av handikappersättning har ändrats.

För tid före den månad, då hel *sjukersättning, aktivitetsersättning* eller hel ålderspension börjar utges, utgör handikappersättningen till den som är blind, för år räknat, 69 procent av prisbasbeloppet. För tid därefter utgör ersättningen till den som är blind 36 procent av prisbasbeloppet om inte stödbehovet ger anledning till högre ersättning.

8 §

En förälder har rätt till vårdbidrag för barn *som inte har fyllt 16 år* om

1. barnet på grund av sjukdom, utvecklingsstörning eller annat funktionshinder behöver särskild tillsyn och vård under minst sex månader, eller

2. det på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder uppkommer merkostnader.

Har föräldern flera funktionshindrade barn *som inte har fyllt 16 år* grundas bedömningen av rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på hur stora merkostnaderna är.

En förälder har rätt till vårdbidrag för barn *till och med juni månad det år då barnet fyller 19 år* om

1. barnet på grund av sjukdom, utvecklingsstörning eller annat funktionshinder behöver särskild tillsyn och vård under minst sex månader, eller

2. det på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder uppkommer merkostnader.

Har föräldern flera funktionshindrade barn *som avses i första stycket* grundas bedömningen av rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på hur stora merkostnaderna är.

14 §

Handikappersättning utges till och med den månad då den ersättningsberättigade har avlidit eller rätten till förmånen annars har upphört. Motsvarande gäller för vårdbidrag, som dock utges längst till och med *månaden före den då barnet fyller 16 år*.

Handikappersättning utges till och med den månad då den ersättningsberättigade har avlidit eller rätten till förmånen annars har upphört. Motsvarande gäller för vårdbidrag, som dock utges längst till och med *juni månad det år då barnet fyller 19 år*.

17 §

Handikappersättning och vårdbidrag skall betalas ut månadsvis. När ersättningsbeloppet beräk-

Handikappersättning och vårdbidrag skall betalas ut månadsvis. När ersättningsbeloppet beräknas

nas för månad skall den ersättning för år räknat från vilken beräkningen utgår avrundas till närmaste krontal som är jämnt delbart med tolv. Om den ersättningsberättigade förutom handikappersättningen eller vårdbidraget även uppbär *förtidspension* eller *efterlevandepension* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension skall samtliga dessa ersättningar anses som en ersättning vid avrundningen. Avrundning skall i första hand göras på garantipensionen, därefter på *folkpensionen och sedan på* handikappersättningen eller vårdbidraget.

för månad skall den ersättning för år räknat från vilken beräkningen utgår avrundas till närmaste krontal som är jämnt delbart med tolv. Om den ersättningsberättigade förutom handikappersättningen eller vårdbidraget även uppbär *sjukersättning* eller *aktivitetsersättning* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, *efterlevandepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn*, ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension skall samtliga dessa ersättningar anses som en ersättning vid avrundningen. Avrundning skall i första hand göras på *sjukersättning eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning eller* garantipensionen, därefter på handikappersättningen eller vårdbidraget.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
 2. Äldre föreskrifter gäller för försäkrade som före ikraftträdandet uppbär handikappersättning och som under 2003 inte har uppnått 19 års ålder.
 3. Äldre föreskrifter gäller för vårdbidrag för försäkrade föräldrar vars barn före ikraftträdandet uppbär förtidspension eller sjukbidrag.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

dels att 1 kap. 10 § och 15 kap. 19 § skall upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 5 och 17 §§, 3 kap. 1, 4 – 7 och 19 §§, 4 kap. 1 och 9 §§, 5 kap. 13 §, 6 kap. 16 §, 12 kap. 1 och 2 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 4 § skall ha följande lydelse

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 kap. 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas vidare

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för en försäkrads inkomst som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa har utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

10. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

11. utbildningsbidrag för doktorander,

13. särskilt utbildningsbidrag,

14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspiktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspiktiga, *samt*

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i

15. dagpenning till totalförsvarspiktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspiktiga,

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i

¹ Senaste lydelse 2000:1405.

den utsträckning som regeringen så föreskriver.

den utsträckning som regeringen så föreskriver *samt*

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

17. inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 8 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.

17 §

Om en ersättning som är pensionsgrundande eller för vilken det skall beräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 § eller pensionspoäng enligt 4 kap. 9 §, har betalats ut av en allmän försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats annan ersättning som är pensionsgrundande och samordnad med den ersättning som betalats ut tidigare, är den senare beviljade ersättningen inte pensionsgrundande till den del den avser tid före utbetalningsmånaden.

Beviljas vid samma tidpunkt *förtidspension för vilken det skall beräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 § denna lag* och arbetsskadelivränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen, skall det vid tillämpning av första stycket anses som om *förtidspensionen* har betalats utföre arbetsskadelivräntan.

Beviljas vid samma tidpunkt *inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 8 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring* och arbetsskadelivränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen, skall det vid tillämpning av första stycket anses som om *sjukersättningen eller aktivitetsersättningen* har betalats ut före arbetsskadelivräntan.

17 a §

Utgas arbetsskadelivränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen tillsammans med sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring är livräntan inte pensionsgrundande till den del den har samordnats med inkomstrelaterad sådan ersättning.

3 kap.

1 §²

Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande in-

Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande in-

² Senaste lydelse 1999:1408.

komst är belopp som beräknats på visst sätt för en försäkrad som har uppburit *förtidspension*, för en försäkrad som har fullgjort plikt-tjänstgöring, för en försäkrad förälder till små barn samtför en försäkrad som har studerat med studiemedel.

komst är belopp som beräknats på visst sätt för en försäkrad som har uppburit *inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning*, för en försäkrad som har fullgjort plikttjänstgöring, för en försäkrad förälder till små barn samtför en försäkrad som har studerat med studiemedel.

Förtidspension

Sjukersättning och aktivitetsersättning

4 §

En försäkrad som för någon del av ett år har uppburit *förtidspension som har beräknats enligt 13 kap. 2 § lagen(1962:381) om allmän försäkring*, skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för det året, om inte annat följer av 6 eller 7 §. *Detta gäller dock endast för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år.*

En försäkrad som för någon del av ett år har uppburit *inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 8 kap. lagen(1962:381) om allmän försäkring*, skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för det året, om inte annat följer av 6 eller 7 §.

5 §

Ett pensionsgrundande belopp enligt 4 § skall, *för varje månad för vilken förtidspensionen har uppburits, motsvara en tolfedel av summan av det för året gällande förhöjda prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och produkten av detta basbelopp och det poängmedeltal som avses i 13 kap. 2 § den lagen.*

Ett pensionsgrundande belopp enligt 4 § skall *för hel inkomstrelaterad sjukersättning och hel inkomstrelaterad aktivitetsersättning beräknas enligt följande.*

Har den försäkrade för en månad uppburit en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels *förtidspension* skall det pensionsgrundande beloppet enligt 4 § för den månaden avse motsvarande andel av det belopp som anges i första stycket idenna paragraf.

Den *antagandeinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade ersättningen skall minskas med ett belopp motsvarande 7 procent av antagandeinkomsten. Det pensionsgrundande beloppet utgör för varje månad som hel inkomstrelaterad sjukersättning eller hel inkomstrelaterad aktivitetsersättning uppburits, skillnaden mellan en tolfedel av den minskade antagandeinkomsten och den pensionsgrundande inkomsten av nämnda ersättning efter avdrag enligt 2 kap. 21 §.*

Har den försäkrade för en månad uppburit en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels *sjukersättning eller aktivitetsersättning* skall vid beräkning enligt första

stycket användas så stor andel av antagandeinkomsten som svarar mot graden av sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

6 §

Om *förtidspensionen* med tillämpning av 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring har varit samordnad med pensionsgrundande livränta skall följande gälla.

Det pensionsgrundande belopp som avses i 5 § eller, om endast en del av *pensionen* har varit samordnad med livräntan, en andel av det beloppet som svarar mot den samordnade delen av *pensionen*, skall tillgodoräknas den försäkrade endast om och i den utsträckning det överstiger den försäkrades livränta före samordning.

Om *sjukersättningen* eller *aktivitetsersättningen* med tillämpning av 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring har varit samordnad med pensionsgrundande livränta skall följande gälla.

Den del av antagandeinkomsten som avses i 5 § eller, om endast en del av *sjukersättningen* eller *aktivitetsersättningen* har varit samordnad med livräntan, en andel av det beloppet som svarar mot den samordnade delen av *sjukersättningen* eller *aktivitetsersättningen*, skall tillgodoräknas den försäkrade som *pensionsgrundande belopp* endast om och i den utsträckning det överstiger den försäkrades livränta före samordning.

7 §

Om en pensionsgrundande ersättning har betalats ut av en allmän försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats *förtidspension* som är samordnad med den tidigare utbetalade ersättningen, skall pensionsgrundande belopp med anledning av *förtidspensionen* inte tillgodoräknas till den del *förtidspensionen* avser tid före den månad då den har betalats ut.

Om en pensionsgrundande ersättning har betalats ut av en allmän försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats *sjukersättning* eller *aktivitetsersättning* som är samordnad med den tidigare utbetalade ersättningen, skall pensionsgrundande belopp med anledning av *sjukersättningen* eller *aktivitetsersättningen* inte tillgodoräknas till den del *denna ersättning* avser tid före den månad då den har betalats ut.

19 §

Vid beräkning enligt 17 § första stycket 1 skall summan av den pensionsgrundande inkomst och det pensionsgrundande belopp för *förtidspension* enligt 4 § som avser året före barnets födelse räknas om med hänsyn till förändringar av

Vid beräkning enligt 17 § första stycket 1 skall summan av den pensionsgrundande inkomst och det pensionsgrundande belopp för *inkomstrelaterad sjukersättning* eller *inkomstrelaterad aktivitetsersättning* enligt 4 § som avser året

prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Den omräknade summan skall rundas av till närmaste lägre hundratal kronor.

före barnets födelse räknas om med hänsyn till förändringar av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Den omräknade summan skall rundas av till närmaste lägre hundratal kronor.

Om den försäkrade inte inom föreskriven tid till fullo har betalat ålderspensionsavgift och allmän pensionsavgift för inkomster av annat förvärvsarbete som hänför sig till året före barnets födelse, skall det, vid sådan beräkning som avses i första stycket, bortses från pensionsgrundande inkomster av annat förvärvsarbete för det året till den del avgifterna inte har betalats för inkomsterna.

4 kap.

1 §

För varje år för vilket det för en försäkrad har fastställts pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp, skall, om inte annat följer av 4 §, *pensionsrätt* fastställas för den försäkrade. För det år då den försäkrade har avlidit skall endast pensionsrätt för premiepension fastställas. Pensionsrätt skall inte fastställas för den som är född år 1937 eller tidigare.

För varje år för vilket pensionsgrundande inkomst har fastställts *eller för vilket en försäkrad har uppburit förtidspension enligt 13 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring* skall också, om inte annat följer av 8 och 9 §§, pensionspoäng fastställas för den försäkrade. Pensionspoäng skall dock inte fastställas för det år då den försäkrade har avlidit eller för år efter det då en försäkrad har fyllt 64 år.

För varje år för vilket pensionsgrundande inkomst har fastställts skall också, om inte annat följer av 8 och 9 §§, pensionspoäng fastställas för den försäkrade. Pensionspoäng skall dock inte fastställas för det år då den försäkrade har avlidit eller för år efter det då en försäkrad har fyllt 64 år.

Vårdår skall tillgodoräknas en försäkrad under de förutsättningar som anges i 12 §. Vårdår skall dock inte tillgodoräknas för år före det då den försäkrade fyllt 16 år och inte heller för det år då han eller hon har avlidit eller för år efter det då den försäkrade har fyllt 64 år. Vårdår skall inte heller tillgodoräknas om den försäkrade tillgodoräknas pensionspoäng för samma år eller om pensionspoäng för det året enligt 8 § andra stycket inte tillgodoräknats den försäkrade på grund av bristande eller underlåten avgiftsbetalning.

9 §

En försäkrad som för någon del av året har uppburit förtidspension enligt 13 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmänförsäkring, skall, utöver pensionspoäng enligt 8 §, för varje månad för vilken han eller hon har uppburit sådan pensienttillgodo-

Vid tillämpning av 8 § skall med pensionsgrundande inkomst likställas pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 §.

räknas en tolftedel av det poängmedeltal som avses i 13 kap. 2 § andra stycket lagen om allmän försäkring. Har den försäkrade uppburit en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels förtidspension skall han eller hon tillgodoräknas motsvarande andel av detta poängmedeltal. Ompensionen har varit samordnad med livränta med tillämpning av 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring skall vad som föreskrivs i 3 kap. 6 § denna lag på motsvarande sätt tillämpas på pensionspoäng enligt denna paragraf. Även 3 kap. 7 § denna lag skall på motsvarande sätt tillämpas vidbestämmande av pensionspoäng.

5 kap. 13 §³

Vid beräkning av inkomstpension skall hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp för pliktjänstgöring enligt 3 kap. 8 §, pensionsgrundande belopp för föräldrar till små barn enligt 3 kap. 10 § och pensionsgrundande belopp för studier enligt 3 kap. 24 § endast om det för den pensionsberättigade, senast det år han eller hon fyller 70 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det för respektive intjänandeår gällande inkomstbasbeloppet.

Pension på den pensionsbehållning som avses i första stycket skall inte utges för tid före året efter fastställelseåret för pensionsgrundande inkomst det sista år som avses i första stycket.

Vid bedömning enligt första och andra styckena skall bortses från pensionsgrundande inkomst som enligt bestämmelserna om bristande eller underlåten avgiftsbetalning i 4 kap. 4 § inte legat till grund för beräkning av pensionsrätt. Vidare skall vid bedömning enligt första och andra styckena medpensionsgrundande inkomst likställas pensionsgrundande belopp för *förtidspension* enligt 3 kap. 4 §.

Vid bedömning enligt första och andra styckena skall bortses från pensionsgrundande inkomst som enligt bestämmelserna om bristande eller underlåten avgiftsbetalning i 4 kap. 4 § inte legat till grund för beräkning av pensionsrätt. Vidare skall vid bedömning enligt första och andra styckena medpensionsgrundande inkomst likställas pensionsgrundande belopp för *sjukersättning och aktivitetsersättning* enligt 3 kap. 4 §.

³ Senaste lydelse 1999:1408.

**6 kap.
16 §**

För en pensionsberättigad som är född under något av åren 1911–1927 skall tilläggspension beräknas som om pensionspoäng kunnat tillgodoräknas om han eller hon hade fått rätt till förtidspension enligt 13 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring från och med januari månad det år han eller hon uppnått 65 års ålder. Detta gäller dock endast om pensionen därigenom blir större.

För en pensionsberättigad som är född under något av åren 1911–1927 skall tilläggspension beräknas som om pensionspoäng kunnat tillgodoräknas om han eller hon hade fått rätt till förtidspension enligt 13 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, *i dess lydelse före den 1 januari 2003*, från och med januari månad det år han eller hon uppnått 65 års ålder. Detta gäller dock endast om pensionen därigenom blir större.

**12 kap.
1 §⁴**

Ålderspension enligt denna lag betalas ut efter ansökan. Sådan ansökan skall göras skriftligen hos den allmänna försäkringskassan. En pensionsberättigad som är född under något av åren 1938–1953 och som uppbär inkomstpension utan att ha rätt till tilläggspension skall dock, utan särskild ansökan, erhålla tilläggspension från och med den månad då han eller hon fått rätt till sistnämnda pension.

Om en person som har rätt till ålderspension enligt denna lag och är bosatt i Sverige inte tre månader före ingången av den månad då han eller hon fyller 70 år har ansökt om uttag av inkomst- eller tilläggspension, skall den allmänna försäkringskassan utreda om den pensionsberättigade vill ta ut ålderspension. För den som månaden före den då han eller hon fyller 65 år har uppburit *förtidspension* eller särskildefterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall motsvarande gälla, om ansökan om inkomst- eller tilläggspension enligt denna lag inte har gjorts senast förstnämnda månad.

Om en person som har rätt till ålderspension enligt denna lag och är bosatt i Sverige inte tre månader före ingången av den månad då han eller hon fyller 70 år har ansökt om uttag av inkomst- eller tilläggspension, skall den allmänna försäkringskassan utreda om den pensionsberättigade vill ta ut ålderspension. För den som månaden före den då han eller hon fyller 65 år har uppburit *sjukersättning* eller särskildefterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall motsvarande gälla, om ansökan om inkomst- eller tilläggspension enligt denna lag inte har gjorts senast förstnämnda månad.

2 §

Ålderspension skall utges från och med den månad som anges i ansökan, dock tidigast från och med månaden efter det att ansökan kom in till den allmänna försäkringskassan.

⁴ Senaste lydelse 1999:802.

Har den pensionsberättigade uppburit *förtidspension* eller särskild efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring omedelbart före 65 års ålder får inkomst- och tilläggspension beviljas för högst tre månader före ansökningsmånaden, dock tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyllde 65 år.

Har den pensionsberättigade uppburit *sjukersättning* eller särskild efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring omedelbart före 65 års ålder får inkomst- och tilläggspension beviljas för högst tre månader före ansökningsmånaden, dock tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyllde 65 år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande pensionsrätt för tid före ikraftträdandet.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om
allmän pensionsavgift

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift skall ha följande lydelse.

4 §¹

Avgift skall inte betalas av den som har sådana inkomster som avses i 3 §, om inkomsterna understiger 27 procent av detför året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift skall inte betalas av den som har sådana inkomster som avses i 3 §, om inkomsterna understiger 27 procent av detför året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Avgift skall inte heller betalas på sådan inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning som anges i 2 kap. 5 § 17 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

¹ Senaste lydelse 2000:1007.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 5 och 6 §§ lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Avgiften utgör 18,5 procent av sådana pensionsgrundande belopp som fastställs enligt 3 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Avgiften utgör 18,5 procent av sådana pensionsgrundande belopp som fastställs enligt 3 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension *och sådan inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning som anges i 2 kap. 5 § 17 samma lag.*

6 §

Om sådan livränta som avses i 2 § 5 med tillämpning av 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring har varit samordnad med *förtidspension eller efterlevandepension* utgör avgiften 18,5 procent av det belopp som på grund av samordningen inte betalas ut.

Om sådan livränta som avses i 2 § 5 med tillämpning av 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring har varit samordnad med efterlevandepension utgör avgiften 18,5 procent av det belopp som på grund av samordningen inte betalas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring¹ att 4 kap.12 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 12 §²

Ett beslut om livränta skall omprövas, om ändring av betydelse har skett i de förhållanden som var avgörande för beslutet. Livränta för förfluten tid får dock inte minskas eller dras in.

Ett beslut om vilandeförklaring av *förtidspension* enligt 16 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring skall också omfatta sådan livränta som enligt 6 kap. 1 § första stycket denna lag samordnats med *pensionen*.

Ett beslut om vilandeförklaring av *sjukersättning eller aktivitetsersättning* enligt 16 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring skall också omfatta sådan livränta som enligt 6 kap. 1 § första stycket denna lag samordnats med *sjukersättningen eller aktivitetsersättningen*.

För den tid under vilken en sådan vilandeförklaring gäller skall beslutas om livränta beräknad utifrån dels det livränteunderlag som legat till grund för bestämmande av livräntan före vilandeförklaringen, dels de inkomstförhållanden som råder under tiden med vilandeförklaring. Vid bestämmande av livränteunderlaget skall detta omräknas med hänsyn till de förändringar av prisbasbeloppet som skett sedan livräntan senast fastställdes.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande beträffande ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1993:357.

² Senaste lydelse 1999:1364.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:465) om
ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om ändring i lagen (2000:465) om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring att 6 kap. 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §¹

Är någon som har rätt till livränta enligt 4 eller 5 kap. samtidigt berättigad till *folkpension eller tilläggspension i form av förtidspension* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller efterlevandepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn med anledning av den inkomstförlust som har föranlett livräntan, utges livräntan endast i den mån den överstiger pensionen.

Är någon som har rätt till livränta enligt 4 eller 5 kap. samtidigt berättigad till *sjukersättning eller aktivitetsersättning* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller efterlevandepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn med anledning av den inkomstförlust som har föranlett livräntan, utges livräntan endast i den mån den överstiger *sjukersättningen, aktivitetsersättningen eller pensionen*.

Har delpension utgått till någon som tillerkänns livränta enligt 4 kap. och avser livräntan samma inkomstförlust som delpensionen, får livränta för förfluten tid utges endast i den mån den överstiger den delpension som utgått för samma tid.

Första stycket gäller även i fråga om pension som enligt utländskt system för social trygghet utgår med anledning av arbetsskadan.

Om bestämmelserna om beräkning av pensionspoäng vid underlåten eller bristande avgiftsbetalning i 11 kap. 6 § första stycket lagen om allmän försäkring, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 8 § andra stycket lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension har tillämpats för år efter det då arbetsskadan har inträffat, skall vid tillämpning av denna paragraf hänsyn tas till den tilläggspension som skulle ha utgivits om full avgift hade erlagts.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande beträffande ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

3. Vid samordning mellan sjukersättning, som enligt övergångsbestämmelserna till lagen (2001:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring omvandlats från förtidspension, och livränta enligt denna lag skall utöver den livränta som överstiger sjukersättningen utges ett tillägg i form av en bruttoförhöjning som svarar mot skillnaden mellan den utbetalda sjukersättningen i januari 2003 och den förtidspen-

¹ Senaste lydelse 2000:465.

sion som skulle ha betalats ut för samma månad om äldre bestämmelser fortfarande skulle ha varit gällande. Bruttoförhöjningen anknyts till prisbasbeloppet och omräknas vid förändringar av detta. Om graden av samordning av livräntan och sjukersättningen förändras efter omvandlingen bortfaller bruttoförhöjningen. För bruttoförhöjning skall i övrigt gälla vad som föreskrivs om garantiersättning i 9 kap. lagen om allmän försäkring.

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1, 2, 4 – 6, 8, 12 och 13 §§ och 4 kap. 2, 6 och 7 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

Den som är bosatt i Sverige är försäkrad för följande förmåner som anges i lagen (1962:381) om allmän försäkring:

1. ersättning för sjukvård m.m. enligt 2 kap. i fråga om förmåner som beslutas av de allmänna försäkringskassorna,

2. föräldrapenning på garantinivå,

3. *folkpension i form av förtidspension och efterlevandepension beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningsstid i Sverige, samt*

4. rehabilitering och särskilt bidrag enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av de allmänna försäkringskassorna.

1. ersättning för sjukvård m.m. enligt 2 kap. i fråga om förmåner som beslutas av de allmänna försäkringskassorna,

2. föräldrapenning på garantinivå,

3. *sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning, samt*

4. rehabilitering och särskilt bidrag enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av de allmänna försäkringskassorna.

2 §

Den som är bosatt i Sverige omfattas även av

1. lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,

2. lagen (1969:205) om pensionstillskott,

3. lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,

4. lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade,

5. lagen (1988:1463) om bidrag vid adoption av utländska barn,

6. lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,

7. lagen (1993:389) om assistansersättning,

8. lagen (1993:737) om bostadsbidrag,

9. lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,

10. lagen (1996:1030) om underhållsstöd,

11. lagen (1998:702) om garantipension, *och*

12. lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag.

11. lagen (1998:702) om garantipension,

12. lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, *och*

13. *lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn i fråga om*

– garantipension till omställningspension och änkepension,

– efterlevandestöd till barn, och
– pension enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 samma lag, pension enligt 5 § andra stycket 2 och 7 § tredje stycket 2 lagen (2000:462) om införande av lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningsstid i Sverige.

4 §

Den som arbetar i Sverige är försäkrad för följande förmåner enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring:

1. sjukpenning och havandeskapspenning,	1. sjukpenning och havandeskapspenning,
2. föräldrapenning över garantinivå och tillfällig föräldrapenning,	2. föräldrapenning över garantinivå och tillfällig föräldrapenning,
3. tilläggs pension i form av förtidspension och efterlevandepension,	3. inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning, samt
4. folkpension i form av förtidspension och efterlevandepension beräknad i förhållande till det antal år för vilka tillgodoräknats pensionspoäng för tilläggs pension, samt	
5. rehabilitering och rehabiliteringsersättning enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av de allmänna försäkringskassorna.	5. rehabilitering och rehabiliteringsersättning enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av de allmänna försäkringskassorna.

5 §

Den som arbetar i Sverige omfattas även av

1. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,	
2. lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närstående-vård, och	2. lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närstående-vård,
3. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.	3. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, och
	4. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn i fråga om inkomstgrundad efterlevandepension och änkepension med undantag av sådan pension som avses i 2 § 13.

6 §

För arbetstagare gäller försäkringen enligt 4 och 5 §§ från och med den första dagen av anställningstiden. För andra gäller försäkringen dock från och med den dag då arbetet har påbörjats.

Försäkringen upphör att gälla tre månader efter den dag då arbetet har upphört av någon annan anledning än ledighet för semester, ferier eller motsvarande uppehåll (efterskyddstid). Försäkringen upphör tidigare än som nu sagts om den enskilde påbörjat arbete i ett annat land och omfattas av motsvarande försäkring i det landet eller om det finns andra särskilda skäl.

Försäkringen upphör att gälla tre månader, *eller för sådana förmåner som anges i 4 § 3 ett år*, efter den dag då arbetet har upphört av någon annan anledning än ledighet för semester, ferier eller motsvarande uppehåll (efterskyddstid). Försäkringen upphör tidigare än som nu sagts om den enskilde påbörjat arbete i ett annat land och omfattas av motsvarande försäkring i det landet eller om det finns andra särskilda skäl.

8 §

Försäkringen för pensioner eller skadeersättningar som avses i 4 § 3 och 4 samt 5 § 1 och 3 skall gälla när rättentill en förmån enligt de lagar som anges där kan härledas från ett arbete i Sverige. Detsamma gäller försäkringen förföräldrapenning över garantinivå enligt 4 § 2

Försäkringen för pensioner eller skadeersättningar som avses i 5 § 1, 3 och 4 skall gälla när rätten till en förmån enligt de lagar som anges där kan härledas från ett arbete i Sverige. Detsamma gäller försäkringen för föräldrapenning över garantinivå enligt 4 § 2.

Försäkringen för pensioner enligt första stycket skall också gälla i det fall rätten till förmånen kan härledas från sådan ersättning som anges i 12 och 13 §§.

12 §

En person som har *förtidspension som beräknats* enligt 13 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring är försäkrad för inkomstgrundad ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension beräknad på denna *förtidspension*.

En person som har *inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring är försäkrad för inkomstgrundad ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension beräknad på denna *sjukersättning eller aktivitetsersättning*.

13 §¹

Den som uppbär någon av följande förmåner är försäkrad för inkomstgrundad ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och *tilläggs-pension i form av förtidspension och efterlevandepension* enligt lagen (1962:381) om allmän för-

Den som uppbär någon av följande förmåner är försäkrad för inkomstgrundad ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, *inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning* enligt lagen (1962:381) om allmän

¹ Senaste lydelse 2000:1403.

säkring:

*försäkring och inkomstrelaterad
efterlevandepension enligt lagen
(2000:461) om efterlevandepension
och efterlevandestöd till barn:*

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

1. vårdbidrag, som inte enbart avser merkostnader, enligt 8 § lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,
2. dagpenning från arbetslöshetskassa,
3. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
4. utbildningsbidrag för doktorander,
6. särskilt utbildningsbidrag,
7. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),
8. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, eller
9. stipendium som enligt 11 kap. 46 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst.

4 kap.

2 §

Förmåner får utges om utlandsvistelsen kan antas vara längst sex månader.

När det gäller ersättning för sjukvård m.m. enligt 3 kap. 1 § 1 tillämpas särskilda bestämmelser om vård som ges utomlands.

Pensionsförmåner enligt 3 kap. *Förmåner* enligt 3 kap. 1 § 3 samt 1 § 3 samt 2 § 2, 6 och 11 utges så länge den försäkrades bosättning i Sverige består enligt 2 kap.

6 §

Pensionsförmåner och skadeersättningar enligt 3 kap. 4 § 3 och 4 samt 5 § 1 och 3 utges för tid då den försäkrade vistas utomlands så länge rätten till förmånen består. Detta gäller också i fråga om föräldrapenning över garantinivå enligt 3 kap. 4 § 2,

1. om barnet är bosatt i Sverige, eller
2. om försäkringskassan medger det, när ett barn hämtas i samband med adoption.

7 §

Prop. 2000/01:96

Bilaga 6

För utbetalning av en förmån utomlands får krävas bevis om att rätten till förmånen består.

*Beträffande efterlevandeför-
måner skall vad som sägs i detta
kapitel om försäkrad gälla den för-
säkrades efterlevande.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2.10 Förslag till lag om upphävande av lagen (1969:205)
om pensionstillskott

Prop. 2000/01:96
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att lagen (1969:205) om pensionstillskott¹ skall upphöra att gälla vid utgången av år 2002. Lagen gäller fortfarande beträffande ersättning som avser tid före upphörandet.

¹ Senaste lydelse av

1 § 1999:807

2 § 2000:777

2 a § 2000:777

2 b § 2000:777

2 c § 1996:1589

3 § 2000:777

4 § 1998:690

5 § 1996:1589

7 § 1974:785

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2001-02-27

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Enligt en lagrådsremiss den 8 februari 2001 (Socialdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1998:1755) om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels förtidspension eller sjukbidrag,
3. lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag,
4. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
5. lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
6. lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift,
7. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
8. lag om ändring i lagen (2000:465) om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
9. lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799) och
10. lag om upphävande av lagen (1969:205) om pensionstillskott.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Henrik Jansson.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i lagen om allmän försäkring

Förslaget innebär bl.a. att tre hela kapitel i lagen och tre avdelningsrubriker upphävs. Detta kan ske genom att förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2003, samtidigt med åtskilliga andra ändringar i den stora pensionsreformen. Därmed upphör behovet av att i lagen om allmän försäkring ha bestämmelser om folkpension och tilläggspension.

Efter tidigare och nu företagna ändringar blir lagen full av luckor. Inom den avdelning, andra avdelningen, som behandlar sjukförsäkringen kommer närmast efter 4 kap., Om föräldraförsäkringsförmåner, först i 7-9 kap. bestämmelser om sjukersättning och aktivitetsersättning. Därefter blir det, fortfarande inom andra avdelningen, en ny lucka fram till 16 kap. (frånsett 10 kap. som Lagrådet återkommer till). Sedan kommer efter andra avdelningen sju, sjunde och åttonde avdelningarna, av vilka åttonde avdelningen, som innehåller bestämmelser om rehabilitering, närmast hör hemma i andra avdelningen om sjukförsäkring. Lagen om allmän försäkring, som inte längre kan sägas behandla den allmänna försäkringen, framstår för den icke initierade läsaren närmast som en ruin.

Lagrådet inser svårigheten, främst med tanke på sådana hänvisningar till olika bestämmelser i lagen som kan finnas både i lagen själv och i andra lagar, att hinna med en välbehövlig omDisposition av lagens olika avdelningar och kapitel under den korta tid som återstår innan förslag

måste föreläggas riksdagen för att inte förberedande arbeten för pensionsreformen skall försenas. Det framstår emellertid som önskvärt att till den 1 januari 2003 en sådan omdisposition görs eller, hellre, en ny lag om sjukförsäkring antas, varvid 18 kap., Om allmänna försäkringskassor, och åtskilliga processuella bestämmelser i 20 kap. borde kunna föras över till socialförsäkringslagen.

På vissa punkter anser Lagrådet att förenklingar borde kunna göras redan nu.

Som nämnts upphävs vissa kapitel därför att det efter den 1 januari 2003 inte längre behövs bestämmelser om folkpension och tilläggspension i lagen om allmän försäkring. Lagrådet inser inte varför inte detta gäller även om återstoden av 10 kap., Särskilda bestämmelser om folkpension. Behålls dessa särskilda bestämmelser om folkpension kommer de att stå som en isolerad ö bland bestämmelser och i en avdelning som handlar om sjukförsäkring. Ingen vanlig läsare kommer att söka dem där. Lagrådet förordar att i det fortsatta beredningsarbetet en noggrann analys görs av behovet av dessa bestämmelser. Om behovet består i att det finns hänvisningar i andra lagar bör undersökas om inte motsvarande bestämmelser kan tas in i dessa lagar. Lagrådet finner det önskvärt att hela kapitlet upphävs.

Motsvarande gäller om vissa bestämmelser om samordning med särskild efterlevandepension ”enligt denna lag”. Det finns inte någon efterlevandepension som utges enligt lagen om allmän försäkring i dess lydelse efter den 1 januari 2003. Åsytas efterlevandepension som utges övergångsvis bör frågan om samordning regleras i övergångsbestämmelserna till förevarande lag.

Därjämte bör 1 kap. 1 § skrivas om så att paragrafen inte inger den felaktiga föreställningen att lagen handlar om folkpension och tilläggspension. Första stycket är under alla omständigheter felaktigt eftersom folkpensioneringen avskaffas. Behålls 10 kap. bör en uttrycklig hänvisning till detta kapitel göras i paragrafen.

3 kap. 7 §

I sista stycket föreslås vissa redaktionella ändringar. Bland annat skall ordet ”uppbär” i första satsen bytas ut mot ordet ”har” med det resultat att konstruktionen blir ”att ha en ersättning”. ”Ha” är inte synonymt med ”uppbära” och för närmast tankarna till ”äga”, ”besitta” eller ”inneha”. I vilket fall som helst kommer den föreslagna lagtexten inte att återge den korrekta rättsliga innebörden av bestämmelsen. Om inte ordet ”uppbära” anses kunna behållas, bör något annat alternativ väljas, såsom ”få” eller ”erhålla”. Konstruktionen ”ha en ersättning” förekommer på flera ställen i förslaget och bör även där bytas ut (se 4 kap. 9 §, 16 kap. 1 och 8 §§).

7 kap. 8 §

Förslaget innebär att aktivitetsersättning i samband med grundskole- och gymnasiestudier enligt 7 kap. 7 § alltid skall utgå som hel ersättning. Detta kan enkelt uttryckas genom att det i 7 § anges att de där avsedda försäkrade har rätt till hel aktivitetsersättning. Därmed kan 8 § utgå. Följs Lagrådets förslag medför det ändring dels i ingressen, dels i fråga om hänvisningen i 7 kap. 1 §.

8 kap. 3 §

Bestämmelsen i sista stycket är alltför vagt formulerad för att ge tillräcklig ledning för rättstillämpningen. Detta gäller dels till vilken tidpunkt anknytningen skall hänföras, dels hur omräkningen skall gå till. I förstnämnda hänseende kan efter ordet ”prisbasbeloppet” läggas till orden ”för det år då ersättningen skall börja utges”.

9 kap.

Under föredragningen inför Lagrådet har blivit upplyst att en motsvarighet till nuvarande 5 kap. 10 § inte har blivit infört i förslaget men att behov finns av en sådan bestämmelse. Lagrådet som delar denna uppfattning förordar att ett förslag till bestämmelse, som lämpligen bör placeras efter 6 § i kapitlet, utarbetas under det fortsatta beredningsarbetet i Regeringskansliet.

16 kap. 12 §

I paragrafen föreslås att sjukersättning och aktivitetsersättning i vissa fall skall kunna betalas ut till kommunal myndighet eller till den ersättningsberättigades make eller annan. Motsvarande bestämmelse saknas i lagen om inkomstgrundad ålderspension. Under förarbetena till den lagen uttalades bl.a. att en sådan bestämmelse återspeglade en äldre tids förhållanden och värderingar (prop. 1997/98:191 s. 464). Av samma skäl som anfördes i förslaget till lagen om inkomstgrundad ålderspension bör bestämmelsen utgå även ur förevarande lagförslag.

Rubrikerna närmast före 17 kap.

Rubrikerna lyder Sjätte avdelningen – För försäkringen gemensamma bestämmelser. Efter de ändringar som föreslås i remissen blir avdelningen den tredje i ordningen. I avvaktan på en större översyn av lagen eller, hellre, en ny lag kan dock kontinuitetsskäl tala för att rubriken Sjätte avdelningen bibehålls. Däremot kan man knappast längre tala om gemensamma bestämmelser för försäkringen i betydelsen den allmänna försäkringen, eftersom i stort sett endast bestämmelser om sjukförsäkring blir kvar i lagen. Lagrådet förordar att avdelningsrubriken genom föreskrift i ingressen ges lydelsen ”Gemensamma bestämmelser”.

17 kap. 2 §

Bestämmelsen i andra stycket första meningen skulle vinna i tydlighet, om den formulerades om på följande sätt: ”Summan av inkomstrelaterad sjukersättning och garantiersättning skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta vars årsbelopp överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den sjukersättningsberättigade har rätt till som skadad.”

Övergångsbestämmelserna

Punkten 14. Lagrådet har funnit att första stycket i det remitterade förslaget har getts en onöjaktig formulering. Där talas om summan av ett bruttovärde och bruttovärdet av ett närmare angivet obeskattat belopp. Det är emellertid inte det obeskattade beloppet utan förmånen av att be-

loppet är obeskattat som skall adderas till bruttovärdet. Vidare är bestämmelsen om beräkningen av skatteförmånens värde ofullständig.

På grundval av ett i Regeringskansliet under föredragningen utarbetat utkast förordar Lagrådet att första stycket delas på två stycken som ges följande lydelse:

”14. Den omvandlade bruttoersättningen utgör, om förtidspensionen beskattas enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, summan av den faktiska bruttoersättningen och värdet av den begränsning i skatteplikten som anges i 5 § 4 den lagen. Detta värde utgör kvoten av skattesatsen i nämnda lag och talet ett minskat med samma skattesats, multiplicerad med det belopp som inte är skattepliktigt.

För den som på grund av dubbelbeskattningsavtal inte är skattskyldig i Sverige utgörs den omvandlade bruttoersättningen av den faktiska bruttoersättningen.”

Det andra stycket i det remitterade förslaget blir därmed tredje stycket i punkten.

Förslaget till lag om ändring i lagen om handikappersättning och vårdbidrag

Övergångsbestämmelserna

Punkten 2. Lagen träder i kraft den 1 januari 2003. Bestämmelser om bl.a. samordning med sjukersättning måste då omedelbart kunna tillämpas, eftersom det inte längre finns någon förtidspension. Bestämmelsen bör därför begränsas till att avse rätten till handikappersättning. Avsikten med bestämmelsen är enligt författningskommentaren att ange, att den som har handikappersättning vid ikraftträdandet men ännu inte uppfyller det nya ålderskravet skall få behålla ersättningen. Bestämmelsen kan förslagsvis ges följande lydelse: ”Den som vid ikraftträdandet uppbär handikappersättning har rätt till sådan ersättning utan hinder av att kravet i 5 § första stycket nya lydelsen på viss ålder inte är uppfyllt.”

Punkten 3. Avsikten med bestämmelsen är enligt författningskommentaren att ange att föräldrar inte heller efter ikraftträdandet kan få vårdbidrag, om deras barn har förtidspension eller sjukbidrag som omvandlas till sjukersättning. Det går inte att hänvisa till äldre föreskrifter eftersom rätt till vårdbidrag och rätt till förtidspension p.g.a. ålderskraven inte enligt den äldre lydelsen kan sammanfalla. Bestämmelsen kan förslagsvis ges följande lydelse: ”Föräldrar har inte rätt till vårdbidrag enligt 8 § nya lydelsen under tid då barnet uppbär sjukersättning eller tidsbegränsad sjukersättning.” Skulle mot förmodan inträffa att rätt till tidsbegränsad sjukersättning upphör före den 1 juli det år då barnet fyller 19 år, hindrar en sådan bestämmelse inte att föräldrarna då får vårdbidrag, om förutsättningar därför eljest skulle föreligga.

Förslaget till lag om ändring i lagen om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2000/01:96
Bilaga 7

3 kap. 4 §

En viktig nyhet i förslaget är att en försäkrad med anledning av inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning får dels pensionsgrundande inkomst, dels pensionsgrundande belopp. Av pedagogiska skäl bör detta anges i paragrafen. Så kan ske om till paragrafen läggs ett nytt andra stycket av förslagsvis följande lydelse: ”Bestämmelser om pensionsgrundande inkomst med anledning av inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning finns i 2 kap.”

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2001

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Thalén, Winberg, Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Thalén

Regeringen beslutar proposition prop. 2000/01:96 Sjukersättning och aktivitetsersättning i stället för förtidspension